

192355 Beaverlark
Detroit, Mich. 48219
USA

M. Mažvydas
biblioteka

nepriklausoma lietuva

The coat of arms of Lithuania, featuring a knight on horseback slaying a dragon with a spear and sword, set within a shield.

SENIAUSIAS LIETUVIU SAVAITRAŠTIS KANADOJE

LE PLUS VIEUX JOURNAL LITUANIEN AU CANADA

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN CANADA

NR 12 (1191), *** XXIX- METAL *** 1970 - MARS- MARCH - KOVO men. 25 d.

LITUANIE INDEPENDANTE *** INDEPENDENT LITHUANIA *** *** Postage paid at Lachine, P.Q.

PROVINCIJOS
RINKIMAMS
ARTĒJANT

Girdisi balsu, kad jau antrą mėnesį trunkantis pašto išvežtųjų streikas, paraližuojaš siuntas iš ir į Montrealio miestą, esąs slaptai inspiruotas ir palaikomas separatistų, nes tokiu būdu didžiosios partijos negali išsiuntinėti savo propagandinės medžiagos provincijos piliečiam. Tuo tarpu separatistai turį labai gerą ir fanatišką pasekėjų tinklą, nedaug paramos tikisi iš plačiųjų provincijos masių. Į rinkimus metėsi ir penktioji partija, būtent Naujų demokratų, t. y. provincijos socialistai. Sklinda taip pat gandai, kad buvęs liberalų vyriausybės ministeris pirmininkas Jean Lesage žadąs pasitraukti visiškai iš politinio gyvenimo, o šiuometiniam miesto savivaldybės vykdomojo komiteto pirmininkui Saulnier esąs siūloma ir UN partijos, ir liberalų kandidatuoti kurioj nors svarbioj apylinkėj. Saulnier tačiau esą neapsisprendęs dar ar iš viso mestis politikon. Šiokia tokia sensacija, kad garsusis hockey žaidėjas, Montrealio komandos Les Canadiens kapitonas, Jean Beliveau sutiko būti Union Nationale partijos kandidatų Drummond apylinkėje.

MONTREAL Y JE
PAŠTO NETVARKA
TEBESITESIA

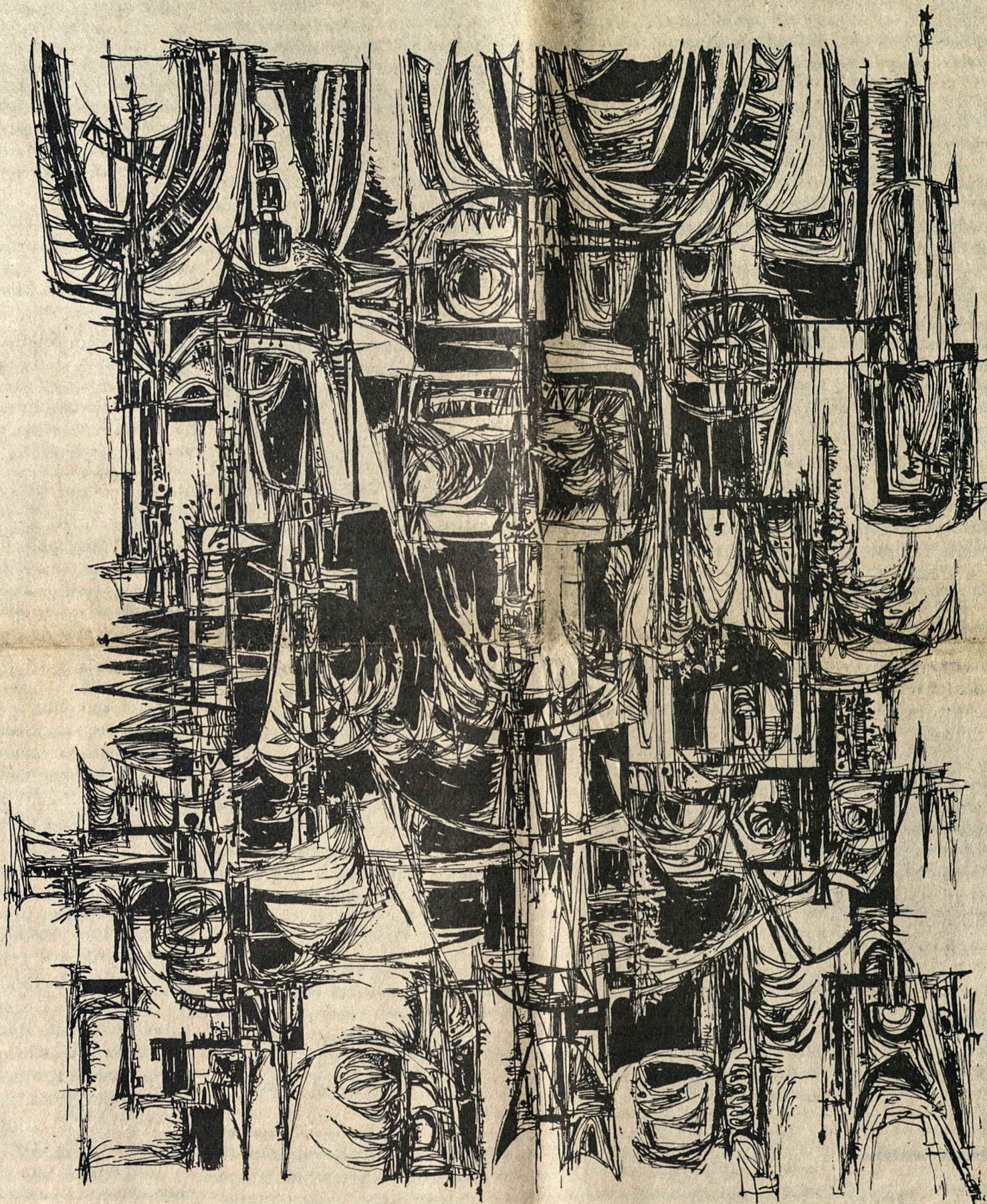
Kadangi Montrealyje streikuojančių išvežiotojų dalies sabotažas tebesitęsia, kalnai paštos siuntos guli pašto įstaigose arba užrakintuose sunkvežimiuose. Federalinė Kanados vyriausybė nebeįstengdama rasti išeities pakvietė specialų vyriausybės įgaliotinį H. Carl Goldenbergą tartis su pašto išvežiotojais. Jų iš viso yra 459 asmenys ir jie nepatenkinti, kad jų sutartys nebūsiiančios atnaujintos po kovo mėnesio pabaigos. Pašto netvarka yra suajukusi visą spaudos persiuntimą, todėl visa eilė pačių montrealiečių lietuvių gauna NL kartais tik po penkerių ar net šešerių dienų.

KANADOJE
DIDĖJA

Nedirbančiųjų skaičius pasiekė Kanadoje didžiausią skaičių pastarųjų metų bėgyje. Šiuo metu yra net 526 000 bedarbių, taigi šeši su puse nuošimčių visų dirbančiųjų. Ypatingai padidėjo bedarbių skaičius rytinėje Kanadoj. Taip, sakysim, Quebeco provincijoje nedirbančiųjų skaičius nuo š. m. sausio mėn. pašoko net 8,7 nuošimčio.

SOVIETŲ RAKETOS
IR DALINIAI
EGIPTE

JAV-ių ir Izraelio žvalgybos agentai praneša, kad pastaruo-

R. BUKAUSKAS

LINKSMU ŠV. VELYKU!

* * * * *

jų metu Egipte pastebėta didelės skaičius modernių SAM-3 priešlėktuvinių raketų ir Sovietų Sąjungos karių. Raketos skubiai montuojamos aplink Aleksandrijos uostą ir sostinę Kairą. Kelias iš Kairo į Aleksandriją buvo uždarytas visiems užsieniečiams. Spėjama, kad esą atsiradę net apie 1,500 sovietų karių Egipte.

VASARIO 16-SIOS
PAMINĖJIMAS
VOKIETIJOJE

15 val. Romuņoje ivyko 52-ju Lietuvos nepriklausomybės atstatymo metinių minėjimas, su-
traukęs per 200 asmenų. Pa-
grindinę kalbą pasakė Federal-
linės Vokietijos parlamento
(Budenstago" narys prof. dr.
Schachtschabel iš Mannheim
(SPD)socialdemokratas, VLIKO
pirmininkas dr. J. K. Valiūnas

iš New Yorko pasveikino susi-
rinkusius ir padėkojo vokiečių
vyriausybei už gimnazijai tei-

kiamą didelę paramą. Iškiliųjų
svečių tarpe matėsi dr. dr. H.
Buddensieg (Donelaičio "Metu"

vertėja į vokiečių kalbą), dr. Gerutis, Vokietijos Krašto Valdybos ir Tarybos nariai ir kiti.

VLIK'o pirmininkas dr. J. K. Valiūnas kalba per Erdmono Simonaičio vienerių metų mirties paminėjimą ir antkapio lentos atidengimo iškilmėse, lyjančioje vasario mėn. 21 dienoje Huttenfeldo kapinėse, Vokietijoje. Nuotrauka kun. J. Dėdino

KAMBODIJOS
VALDOVAS
ATSTATYDINTAS

Princui Norodom Sihanouk viešint Maskvoje, Kambodijos ministeris pirmininkas ir krašto apsaugos ministeris generolas Lon Nol paskelbė, kad princas esąs atstatytas iš valstybės galvos pareigų. Bekraujis perversmas buvo įvykdytas kraštutinių dešiniųjų, kuriems jau seniai nepatiko princo norodomas ir laviravimas tarp Vakarų ir komunistų. Nežiūrint to, Raudonoji Kinija, kurion Sihanouk atsikrdo iš Maskvos, sutiko atstatytąjį valdovą su didele pompa ir visom, valstybės galvų taikomomis, ceremonijomis

ISTORINIS DVIEJŲ
KANCLERIŲ
SUSITIKIMAS

Vakarų Federalinės Vokietijos kancleris Willy Brandt ir sovietinės Rytų Vokietijos kancleris Willi Stoph susitiko pirmą kartą Erfurto mieste istoriniam padalintųjų Vokietijų pasitarimui. Didelė minia (apie 5000) žmonių pasitiko abi kanclerius Erfurto geležinkelio stotyje šaukdamą: Willy! Willy Brandt! Tos triukšmingos demonstracijos pasauliui įrodė, kad abiejų padalintos Vokietijos pusių vokiečiai jautriai pergyvena savo valstybės likimą ir domisi jos ateitimi nemažiau už kitų valstybių politikus bei valstybininkus. Žinių agentūrų žiniomis Willy Brandt patiekęs šiuos vyriausybės politikos principus: 1) Vokiečių tautos vienybę būtina išlaikyti; 2) Reikia panaikinti diskriminaciją ir, respektuojant teritorinį integralumą, bandyti išspręsti visus naujų sienų klausimus taikiu būdu; 3) Nebandyti jėga pakeisti vienas kito socialinės santvarkos; 4) Stengtis glaudžiau bendradarbiauti techninėje srityje; 5) Respektuoti keturių didžiųjų teises JAV, D. Britanijos, Prancūzijos ir Sovietų Sąjungos) visoje Vokietijoje ir ypač Berlyne; 6) Abi pusės turi stengtis pagerinti santykius Berlyne; 7) Užmegsti normalius santykius, paisant tarptautinėms teisėms, tarp abiejų Vokietijų; 8) Pažadėti nesikišti į vienas kito vidaus reikalus; 9) Pasmierkti jėgos aktus tarp abiejų Vokietijų; 10) Reikalauti, kad abi Vokietijos būtų priimtos į Jungtines Tautas.

Pasīfarimai vyko tačiau gerokai oficialioje ir šaltokoj atmosferoje. Vis dėl to abu kanceleriai susitarė ir vėl netrukus susitikti tolimesniems pasitarimams Vakarų Vokietijoje.

PASKUTINIS KIRTIS
ALEKSANDRUI
DUBČEKUI

Čekoslovakijos žinių agentūra pranešė, kad komunistų partijos vyriausias komitetas nutarė Aleksandrą Dubčeką neblaikyti laikinai komunistų partijos nariu, kol bus giliau ir pagrindiniaus ištirta ar jis iš viso turįs kvalifikaciją tai partijai priklausyti. To žingsnio Vakarai seniai laukė, nes pagal komunistinį "apsivalymą" tai ir yra paskutinis pasmerktojo su tvarkimasis. Atrodo, kad Čekoslovakijos komunistų partija vis dėlto neišdrįso Dubčeką tuoj pat išmesti iš partijos, nes žmonėse jis turi nepaprastą populiarumą. Tokiu būdu Dubčekas, paskirtas ambasadoriauti toli nuo Prahos, galų gale, bus padarytas nepavojingu ir bebal siu čekoslovaku. Ir taip bus padėtas taškas dar vienam bandymui išsilaisvinti iš po maskvinės letenos.

ne priklausoma lietuva

LITUANIE INDEPENDANTE *** INDEPENDENT LITHUANIA

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la libération de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

"Second class mail registration number 1952"

LEIDZIA SPAUDOS B-VĖ "NEPRIKLAUSOMA LIETUVA"

Vyr. redaktorius dr. Henrikas Nagys.
Administratorius ir techninis redaktorius Pranas Paukštaitis.

TEL. 366-6220

7722 George Street LaSalle, Montreal 690, -- Quebec -- Canada.

Prenumerata metams:

Yearly Subscription Rates:

Kanadoje \$7.50 Canada \$7.50

JAV ir Pietų Amerika... \$8.00 USA & South America. \$8.00

Visur kitur \$8.50 Other Countries \$8.50

Atskiras numeris \$0.25 Single copy \$0.25

Adresų pakeitimas 25 ct. (siųsti prie prenumeratos arba pašto ženklais)
Ilgalaikiai skelbimai, susitarus, gauna iki 50% nuolaidos.

PRISIŠKĖLIMAS IR PAVASARIS

Pirmą savaitės dieną labai anksti jos atėjo pas kapą, nešdamos su savimi paruoštus kvėpalus, ir rado akmenį atrastą nuo kapo. Įėjusios jos nerado Viešpaties Jėzaus kūno. Kada jos tuo buvo labai susirūpinusios, atsitiko, kad štai du vyrai žibanišiais rūbais atsistojo prie jų. Kadangi jos nusigando ir nulenke žemyn savo veidus, tai juodu joms tarė: Kam ieškote gyvojo tarp mirusiųjų? Jo nėra čia; jis prisikėlė.

Luko 27, IX

Greit bus du tūkstančiai metų, kai viso pasaulio krikščionys skaito, ir girdi skaitant, šituos nuostabius sakinius, parašytus vieno tų, kurie viską paliko ir sekė Kristų. Gilliausioji krikščionybės tiesa pasakyta tais paprastais evangelisto žodžiais. Mirtis nugalėta. Tam, kuris tiki, kapo duobė nėra paskutinio poilsio vieta, bet tikslai dar vienas žingsnis į gyvenimą. Viskas praeina, matuojant mūsų žemiškais mąstais, bet niekas nepraeina Tvėrėjo ir Išganytojo plane. Meilės įstatymas yra galingesnis už pačią nebūtį, nes Dievo žodžiu buvo atskirta šviesa nuo tamsos, vandenys nuo žemių, sukurta visa visata ir pats žmogus. Žmogus savo Kūrėjo pavidalu.

Mūsų planetoje, kurią pavadinom įvairiom kalbom žemės vardu, kartų kartos gyvena saulės metų ciklą, nuolat pasikartojantį nuo lopšio lentos iki karsto lentos. Toliniojoje šiaurėje pusmečio diena pakeičia pusmetinę naktį, atogrąžose liūtys seka sausrą, o

mūsų pusrutulyje vienas kitą seka keturi metų laikai. Tuose kraštuose, kur po žiemos ateina pavasaris, Kristaus prisikėlimo paslaptį kasmet išgyvena, kartu su žmogumi, ir pati žemė. Gamtos prisikėlimas tarytum nuolat įprasmina Evangelijos žodį.

Nėra nuostabesnio išgyvenimo už pavasarį. Kai po sniegu pradeda kalbėti, vos girdimai, maži upeliai. Kai vėsų rytmetį vėjas linguoja raudoną bundančio krūmo šakelę. Kai baltais debesimis atkeliauja paukščių virtinės. Kai plačios upės pradeda nakties tyloj laužti ledus ir drumsta srovė juos neša į jūrą. Kai prasikala ant pirmo pilkėvo žemės lopinio nuostabiai mėlyna gėlė. Kai atokaitoje stovi, akis primerkę, žmonės ir visų kūnu geria grįžtančios saulės šilumą. Kai drungname gegužio vėjyje šniokšdamos linguoja, skaisčiai žaliais lapais apsiplieskusios, medžių šakos. Kai ima dainuoti tolimi miškai, plauunami garuojančio lietaus. JIS PRISIŠKĖLĖ.

Henrikas Nagys

IR GERAI, IR BLOGAI... (laiškai mums)

Šiuose laiškuose išreiškiamos mintys nebūtinai atstovauja redakcijos pozicijas ar nuomonę. Laiškai gali būti trumpiniai. Anoniminiai pasisakymai nebus spausdinami. Red.

DAILININKAI NEATLIEKA
LIETUVIŠKOS PAREIGOS

Už Lietuvos ribų lietuviai dailininkai pergyvena aukso amžiaus laikotarpį. Visuomenė perka paveikslus kartais lengviau, noriau ir gausiau nei lietuviškas knygas.

Tikį visuomenės polinkį išnaudodami dailininkai, daugumoje, labai skubina "kepti", nesirūpindami išbaigimu, meniškumu, kokybe, tegalvodami apie galimą paveikslų pardavimą kokiama prasikalusiam plumberiui. Metama daugybė keisčiausiai suraizgytų kratinų.

Kiek įstengdamas lankau lietuvių dailininkų parodas, seku jų darbus spaudoje. Ne vienam į akis pasakiau, dabar rašau: duokite lietuviška tematika, lietuviška nuotaika kūrinii! Ne vien pavardę turėtų "garantuoti" paveikslų lietuviškumą.

Tema labai plati. Ji eile at-

vejų liesta. Ne kartą bus prie jos grįžtama. Daugelyje dailininkų pasigendama lietuviško įsijautimo, jie, kaip kai kurių kitų sričių menininkai ar griežtamoksliai, visiškai nesirūpina lietuviškumu. Pusė bėdos, jei tokie dailininkai žinokaip susidoroti su paveikslu, bet yra tebeklaidžiojančių dažynėse.

Sutinku, yra dailininkų, kurie praktikuoja ir kuria visiškai skirtinga tematika, pav. džunglių peizažai, jūra, vaisiai ir kt. Niekas jiems neprieštaraus, nes tai jų aiškiai pasirinkta. Tokie pasiekia aukšto lygio, kaip žinome iš savo tarpe esančių pavardžių.

Siūlau ir prašau: lietuvi dailininke, sukurki bent vieną paveikslą Lietuvos istorijos tema! Pavyzdžių gausybė. Sakysime: Prūsijos gyventojų prūsų ir lietuvių kovos prieš Kryžiuočių ordiną ir kitus. Sibiro batalijono išžudymas. Lietuvos nepriklausomybės kovos.

ERDMONO SIMONAIČIO ANTKAPIO ATIDENGIMO IŠKILMĖS

Prieš mirdamas, Erdmonas Simonaitis gyveno Hemsbach, prie Huettenfeldo. Šiame kaime įsigytoje lietuvių nuosavybėje dabar pavadintoje Romuva, jau prieš 15 metų veikia Vasario 16 gimnazija ir yra įsikūrusi Vokietijos lietuvių bendruomenės būstinė. Tos abi institucijos, pasirodo, yra didelė trauka ne tik gyviems, bet ir mirusiems tautiečiam, ypač tiems, kurie tarpresniais ryšiais buvo su tomis institucijomis susiję. Čia jau anksčiau buvo palaidota keletas lietuvių: buvęs Kauno advokatas ir Vokietijos lietuvių bendruomenės pirmininkas dipl. teisininkas Juozas Bataitis, buv. Tautos Fondo pirmininkas dipl. agronomas T. Šidiškis, St. Teiserskienė, Birutė Kleinaitė (tėvai gyvena Čikagoje), Rajauskienė ir Jonas Riteris. Erdmonas Simonaitis yra 7-tas ir pats žymiausias lietuvis, kurio palaikus priglaudė Huettenfeldo kapinės.

Lietuvių visuomenės aukomis įrengtos paminklinės antkapio lentos atidengimo iškilmės įvyko š. m. vasario mėn. 21 d.

Iškilmės pradėjo mokyti. Fr. Skerys, primindamas savo kalboj paskutiniąsias velionio dienas. 1968 metais lapkričio 2 d. Simonaitis buvo gražiai pagerbtas lietuviškosios visuomenės ir draugų Romuvoje ir Remsbache surengtomis iškilmėmis. Mirė 1969 m. vasario 24 d. Weinheime gatvėje širdies smūgio ištiktas. Vasario 28 d. jo palaikai paversti pelenais Mannheim krematoriume. Po vienerių metų nuo didžiojo mažlietuvio mirties, atidengiama antkapio lenta. Ji kukli (švediško granito), nes velionio palaikai nežada čia visą laiką pasilikti. Kai tik Lietuva bus laisva, urna bus perkelta į tautinės kapinės Klaipejoje. Kalbėtojas išreiškė viltį, kad jis pats per urnos laidojimą padarytą pasižadėjimą, galės tai padaryti. Tačiau, jei tos dienos nebesulauktų, tai jaunoji

Lietuvių sukilimas, veiant rusus - komunistus iš Lietuvos 1941 metais. Lietuvių partizanų kautynės 1944 - 1956 metais Lietuvoje prieš rusų-bolševikų kariuomenę, enkavedistų batalijonus ir sribus. Neišsėmiamoji Lietuvos praeitis, pradedant 523 metais Prūsijoje Prutenio paskelbtomis religinėmis taisyklėmis, kai 521 metais, anot senų raštų, Prutenis, sušaukęs prūsų vadus, buvo išrinktas valdovu. Taigi, 1971 metais bus 1450 metų nuo organizuotos prūsų lietuvių valstybės pradžios. Įvairios Herkaus Manto kautynės Prūsijoje. Durbės kautynės. Žalgirio kautynės, ir t.t. ir t.t.

Istoriniai paveikslai liks, leis į istorijos knygas, nuolat puoš spaudą, kels pasididžiamą, duos ryškesnį mūsų garbingos istorijos vaizdą. Visomis minėtomis temomis yra medžiagos, norintieji ją nesunkiai papildytų.

Būtų begaliniai miela, jei atsirastų dailininkų kuriančių vien Lietuvos istorinėmis temomis. Turime vieną, kuris kuria lietuvių patrijotinėmis temomis, ir jo reprodukcijos nenuveina nuo lietuviškų žurnalų, kalendorių, laikraščių, programų minėjimų. O, jei turėtume daug istorinių paveikslų Lietuvai svarbiomis istorinėmis temomis! Lietuvi dailininke, neapvilti, pasitaisyki, susiimki! Kas svarbiau: kreivos gremėzdos nieko nepasakančios paįsatynės, ar didingi Lietuvos istoriniai įvykiai?

Alg. Gustaitis
Hollywood, California

mažlietuvių karta turėtų jo pažadą įgyvendinti. Išreiškė padėką visiems tautiečiams čia Vokietijoje ir užjūryje, savo auka prisidėjusiems prie antkapio įrengimo. Pranešė, kad paminklinės lentos projektą sudarė "Lietuvos Pajūrio" redaktorius Ansas Lymantas iš Montrealio (Canada). Jį patvirtino Mažosios Lietuvos Bičiulių Draugijos centras Montrealyje.

VLKCo pirmininkas dr. J. K. Valiūnas iš New Yorko savo kalboje atkreipė dėmesį, kad šios dienos oras atitinka su susirinkusiųjų nuotaikomis. Tačiau tvirtos asmenybės ir tautos ne nuotaikomis gyvena. Simonaitis paminklą pats pasistatė lietuvių širdyse ir istorijoje.

Velionis siekė ne kovos, bet sugyvenimo su savo kaimynais. Jo palaikus priglaudė žemė tautos, kuriai norėjo pasakyti, jog kiekvienas žmogus, kiekviena tauta turi su savo kaimynais tautai elgtis, kaip ji norėtų, kad su ja būtų elgiamasi.

Kaip žmonės, taip ir tautos turi džiaugsmo ir liūdesio vandenius. Nelaimės ištinka ne tik mažas, bet ir dideles tautas. Su visomis tautomis mes ieškome sugyvenimo, nepažeidžiančio mūsų teisių. Toks buvo ir velionio šūkis.

Dr. A. Gerutis iš Berno (Šveicarijos) pažymėjo, kad Huettenfeld yra vieta, kur susitinka gyvieji lietuviai. Bet čia yra radę amžino poilsio vietą ir keletas mirusiųjų mūsų tautiečių. Iškiliasias jų - Erdmonas Simonaitis. Jo vardas auginsimais raidėmis įrašytas į Lietuvos istoriją. Jis beveik prieš 50 metų parodė didelę drąsą ir patriotizmą, stodamas sukilimo priekyje, turinčio tikslą prijungti Klaipėdos kraštą prie motinos Lietuvos. Sukilimas savo tikslą pasiekė. Simonaičiui už savo patriotinę veiklą teko skaudžiai nukentėti, kai šiame krašte išgalėjo jėgos garbintojai naciai. Velionis parėjo koncentracijos stovyklų pragarus, kurie neįstengė palaužti jo lietuviškos sąžinės ir širdies. Ir po karo jam padaryta skriauda nebuvo atitaisyta. Ši granito lenta gali pavirsti dulkėmis, bet Erdmono Simonaičio vardas liks mūsų tautos atmintyje tol, kol ji bus gyva. Jis to nusipelnė. Kiekvienas lietuvis lenks galvą prieš šį kapą. Linkėjo, kad velionio pelenai būtų nugabenti ten, kur jų tikroji vieta: auginame Baltijos pajūrio smėlyne.

Jonas Glemža iš Stuttgarto pareiškė pagarbą velioniui tų organizacijų, kurias jis steigė ir kuriose dirbo, būtent Lietuvos Raudono Kryžiaus, Labdaros draugijos, Lietuvių klubo, o taip pat ilgamečių bendradarbių ir bičiulių, kurie dėl ligos šią dieną negalėjo atvykti - dr. P. Karvelio ir J. Norkaičio, senj., vardu. Glemžos žodžiais, Simonaitis bus gerbiamas ir minimas. Tenka tik apgailestauti, kad taip maža tėra įpėdinių mažlietuvių, kurių ir čia nedaug tesimato. Juk į Vokietiją atvyko jų apie 150.000. Pažadėjo tęsti ir plėsti kelius, kuriais velionisėjo.

Iškilmų organizatorius Fr. Skerys perskaitė iš Clevelando gautą laišką, kuriame kaligrafiškai įrašytas šis tekstas:

"Didysis ir Nepamirštas Lietuvi Erdmonai Simonaitis! Šiandieną šventinamas ir atidaromas Tau paminklas. Su visuo nuosirdumu į šį Tavo atminimą jungiame ir mes JAV Clevelande reziduojančių ir veikiančių lietuvių organizacijų atstovai ir Klaipėdos laisvės sukilimo dalyviai. Tu savo pavyzdžiu, tėvynės meile, valsty-

ERDMONO SIMONAIČIO antkapio atidengimo praga: kalb. J. Glemža, Raudonojo Kryžiaus, Labdaros draugijos, Lietuvių klubo vardu, mok. Fr. Skerys atlikęs religines apeigas, skaito laiškus, gautus iš Vokietijos ir užjūrio lietuvių.

Nuotraukos kun. J. Dėdina.

binu ryžtu ir nenykstančios reikšmės tautiniais darbais rodamums kelią į Lietuvos prisikėlimą ir naują gražų rytojų. Lenkdami prie Tavo kapo galvas, liekame nepamirštamai dėkingi, ir budėsime dėl tėvynės laisvės taip, kaip Tu kad budėjai ir kovojai.

Pasirašė: Pasaulio Lietuvių Bendruomenės vardu St. Barzdukas, JAV LB 2-os Apylinkės lietuvių vardu K. Žiedonis, Lietuvių Veteranų "Ramovės" skyriaus vardu V. Knistautas, Jūros skautų vardu D. Kizys, Lietuvių Klubo Direkcijos vardu J. Malskis, Sportininkų "Žaibas" Klubu vardu A. Bielskus, ALT Sk. Valdybos vardu K. Žiedonis, Ateitininkų vardu V. Akelaitis, SLA 14 kuopos vardu Vytautas Braziulis, JAV LB Ohio Apygardos Valdybos Pirmininkas dr. A. Butkus, Amerikos lietuvių senųjų ateivių vardu K. S. Karpius, LTM Čiurlionio Ansamblio maestro muziko A. Mikulskis ir V. Plečkaitis, Tautinės sąjungos skyriaus vardu J. Nasvytis, BALFO skyriaus ir direktorių vardu E. Stepas, Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio vardu J. Virbalis, SLA 136 kuopos vardu Vl. Braziulis, JAV LB 1-os Apylinkės vardu E. Eidimtas, Ohio Lietuvių gydytojų Draugijos vardu dr. E. Druktenis, DLK "Birutės" Karių Moterų Seimų Draugijos vardu V. Nagevičienė, Lietuvių Fronto Bičiulių vardu J. Mikonis, Pilėnų skautų tuntas A. Meilus, Neringos skautų tuntas N. Kersnauskaitė, "Dirvos" vardu Vytautas Gedgaudas, Sandaros 18 kuopos vardu J. Daugėla. Klaipėdos krašto Laisvės Sukilimo Dalyviai - A. V. Jonaitis, P. Eidimtas, Vytautas Braziulis, J. Gatautis.

"Lietuvos Pajūrio" redaktorius Ansas Lymantas užsakė gėlių ant velionio kapo. Iš jo laiško buvo perskaityta ištrauka, kuri šitaip skambėjo: "Tai jau metai, kaip Erdmonas Simonaičio nebėra gyvųjų tarpe. Atrodo lyg vakar dar su juo kalbėjome ir dalinomės mūsų mažlietuvių rūpesčiais ir vargais. Šiandien liko gyvas tik jo balsas magnetofono juostelėse. kiti.

Iškilmės baigtos visų sugiedotu tautos himnu. Jas trumpai suminėjo kai kurie vokiečių dienraščiai, kaip "Rhein-Neckar-Zeitung" Heidelberg, "Lampertheimer Zeitung", "Darmstaedter Echo", "Frankfurter Neue Presse" ir kiti.

J. LUKOŠIUS

Mūsų redakcijos kolektyvo nariui bičiuliui VACIUI ŽIŽIUI reiškiamo gilią užuojautą dėl jo brolio KAZIO ŽIŽIO mirties Lietuvoje.

NL Spaudos bendrovė ir redakcija.

Vyriausiam broliui KAZIUI ŽIŽIUI mirus Lietuvoje, užjaučiame liūdinčius jo mirties VACI su žmona, broli Lietuvoje, gimines ir visus artimuosius

Birutė ir Henrikas Nagys

Liūdesio prislegta VACI ŽIŽI, jo broliui KAZIUI mirus Lietuvoje, užjaučiame jį ir jo šeimą

A. ir Pr. Paukštaitis

Esate naujas Kanadoje?

Stai ką turite žinoti
apie pajamų mokesčius

Kanadoje pajamų mokesčiais apdedami visi šio krašto gyventojai, ne tik piliečiai. Čia gyvenantys turi pranešti visas pajamas, net ir gaunamas iš užsienio. Jei savo pajamas gaunate algos forma, jūsų darbdavys jau bus atskaitęs pajamų mokesčių. Jis turi jums išduoti T4 raštelį iki vasario mėnesio pabaigos, kuriame surašyta kiek uždirbate ir kiek pajamų mokesčio atskaityta. Viena kopija T4 raštelio turi būti pridedama prie užpildytų pajamų mokesčių pareiškimų ir kartu pasiunčiama. Jei dirbate pas kelis darbdavus vienu metu laikotarpį, gausite kelis T4 raštelius, kuriuos reikia prijungti. Dauguma mokesčių mokėtojų gauna paštų pajamų mokesčių pareiškimus. Jie yra spausdinti, su mokesčių mokėtojų pavardėmis, adresais ir socialinės draudimo (Social Insurance) numeriu. Naujai atvykę į šį kraštą turi pasirūpinti pirmą kartą pajamų mokesčių pareiškimą formą — pasiimti ją iš pašto įstaigos. Kai mes ją gaujame ir mūsų pavarde įrašysime, sekančiais metais ir jums ji bus prisiųsta paštu. Informaciją brošiūra yra pridėta prie kiekvienos pajamų mokesčio pareiškimų formos. Joje yra atsakymai į kiekvieną jūsų klausimą. Bet jei dar turėtumėte abejonių, galite nemokamai gauti patarimų ir informaciją iš kiekvienos apylinkės pajamų mokesčių įstaigos. Ten galite užėiti, paskambinti ar parašyti. Daug mūsų tarnautojų kalba įvairiomis kalbomis. Jei norite, galite atsisveiti draugą, kuris jums išverstų paaiškinimus.

reikia pagalbos?
naudokitės mūsų
vadovu

(arba mūsų tarnautojais)

Department of National
Revenue
The Hon. Jean-Pierre Côté,
Minister

SUDBURY, ONT.

Kazimieras Šviežikas dalyvaujant gražiam draugų ir jaunimo būreliui, savo namuose, atšventė "Kazimierines", o dukra Loreta savo gimtadienį. Ta proga buvo parodyta, prieš 7 metus daryta, kolonijos gyvenimo kronikinė filmas, o jaunimui, dar priedo, jiems pritaikinta filmas.

Ontario Department of Trade and Development moterų komiteto, Caruso klube, organizuotoje moterų konferencijoje ir madų parodoje pakviestos dalyvavo: B. Stankuvienė, E. Tolvaišienė, E. Staškuvienė ir A. Kručienė.

L. B. valdyba pradėjo solidarumo mokesčio ir Tautos Fondo aukoms rinkti piniginių vaju. Tikimasi, kad neliks nei vieno tautiečio, kuris savo tautinės pareigos neišpildys.

Kun. J. Gaudzė iš Hamiltono vedė 3 dienų rekolekcijas Sudburio katalikams.

Alfonas Zlatkus su žmona aplankė Lietuvą. Svečiavosi Vilniuje ir Kaune. Į gimtąjį Panevėžį, atrodo, nuvykti negalėjo.

KANADOS LIETUVIŲ FONDO PRANEŠIMAS

Kanados Lietuvių Fondas kasmet skiria kapitalo nuosimčius lietuviškiems kultūros ir šalpos reikalams. Greitu laiku bus skirstomas 1969 m. pelnas. Suinteresuotieji prašom nedelsiant siųsti prašymus šiuo adresu:

V. Balsys 11 Morningside Ave.,
Toronto 3, Ont.

V. Balsys
K.L. Fondo Tarybos p. kas.

PRANCŪZIJA

LIETUVOS DIPLOMATIJOS
ŠEFO S. LOZORAIČIO ŽODIS,
PASAKYTAS PRANCŪZŲ
KALBA SVETIMŠALIAMS
LIETUVOS NEPRIKLAUSO-
MYBĖS ŠVENTĖS MINĖJIME
PARYŽIUJE.

Nuoširdžiai sveikinu Lietuvos draugus, malonėjusius atvykti į šį Prancūzijos lietuvių susirinkimą, surengtą Lietuvos nepriklausomybės šventės proga. Jūsų buvimą mūsų tarpe aš laikau Jūsų simpatijos teisingai lietuvių tautos laisvės bylai išraiška ir už ją labai dėkoju.

Mes lietuviai esame susirinkę paminėti mūsų senosios valstybės atstatymą, kuris buvo paskelbtas 1918 metų vasario 16 dieną ir išreiškė mūsų tautos valią susigrąžinti priklausantį jai suvereninių teisių laisvą vykdymą.

Šio istorinio įvykio minėjimas yra taip pat mūsų nepakeičiamos ištikimybės Lietuvai ir jos laisvės siektams liudymas. Mes liudijame čia, kad esame vedami tų pačių vilčių dėl geresnės ateities, kurios įkvėpia lietuvių tautą jos ilgame kelyje į laisvės atgavimą.

Reikėdami šiuos jausmus, mes esame vieningi su visa lietuvių emigracija, kuri jau daugiau kaip ketvirtį šimtmečio, nuo pat pirmojo sovietų įsiveržimo į Lietuvą, smerkia mūsų krašto okupaciją. Aš manau, kad toks vieningas ir pastovus šimtų tūkstančių lietuvių laisvajame pasaulyje nusistatymas yra labai svarbus moraliniu bei politiniu atžvilgiu faktas. Jis parodo, kad laisvų žmonių reagavimas į smurtą tegali būti vienas, būtent, nepripažinti smurto padarinių ir reikalauti jų atitaisymo.

Lietuvos keliai į laisvės atgavimą yra ilgas ir sunkus. Aš spėju, kad nėra reikalo dėti čia, kokią naštą sudaro svetima okupacija, nes beveik visa Europa yra tai patyrusi paskutinio karo metu. Tačiau man atrodo esant reikalinga priminti, kad Lietuvos okupacija turi tokių žiaurių ypatybių, kokių Vakarų Europai nematė net ir tamsiausiais savo naujosios istorijos laikais.

Prieš lietuvių tautą yra vedama trejopa akcija: rusinimas, tautinio gyvenimo sovietizavimas ir Bažnyčios naikinimas. Kitaip sakant, — kėsinamasi amputuoti tautos sielą. Tačiau mes turime visą pagrindą teigti, jog lietuviai krašte sugeba tam pasikėsiniui priešintis. Jauna karta, niekada nepatyrusi savo nepriklausomos valstybės gėrio, išaugusi okupacijoje, rodo sąmoningą tautinį subrendimą, savarankiškumą, iniciatyvą, sėkmingai veikdama kultūros, mokslo, technikos srityse, nuo kurių priklauso Lietuvos gerbūvis, kiek jis, žinoma, dabartinėmis sąlygomis galimas. Ir čia pasireiškia paveldėtos ir daugelio šimtmečių bėgyje susidariusios tautinės tradicijos bei dvasinės vertybės, o ne sustingusi priešinga kūrybinei minčiai komunistinė ideologija, kuri yra primesta mūsų kraštui kaip auklėjimo ir švietimo sistemos pagrindas. Lietuvos jaunimas, lietuvių tauta ir dabar su pasitiki-jimu kreipia savo žvilgsnius į Vakarus, kuriuos laiko svarbiausiu humanitarinės civilizacijos židiniu.

Ar šis pasitikėjimas gali būti apvilts? Ar tiems, kas pasitiki Vakarų civilizacija, nėra pavojaus kada prieiti prie išvados, kad Vakarai tėra užgesusi žvaigždė ir kad teisingumo bei laisvės principai, kurie buvo skelbiami kaip vi-

Stasys Lozoraitis

siems privalomi ir taikintini visiems, yra Vakaruose užgesę? Šie klausimai kyla kai kada lietuviams ir kitoms pavergtoms tautoms, kurios vientvėje, izoliuotos nuo bendravimo su laisvuju pasauliu, laukia laisvės sugrįžtant.

Aš esu giliai įsitikinęs, jog atsakymas į šiuos klausimus tegali būti neigiamas. Aš tikiu, kad Vakarų moralinės ir dvasinės vertybės tebėra gyvos ir įkvėpia Vakarus remti tautų teisingą bylą, iš kurių laisvė dar yra atimta. Tai sakdamas aš turiu omenyje moralinę — politinę paramą. Svarbu, kad mes matytume laiks nuo laiko koki simpatijos mūsų siekiams ženklą, koki žestą, kuris primintų, jog nesame Europos nei užmiršti, nei palikti likimui. Svarbu, galop, kad tarptautinė bendruomenė gerbtų mūsų teisę į nepriklausomybę, kartu toliau nepripažindama padėties, kuri yra smurtu sudaryta Lietuvoje ir kitose dvejose Baltijos Valstybėse.

Tas faktas, kad Prancūzijos lietuviai turi galimybę viešai minėti Lietuvos valstybinę šventę, dar kartą išryškina Prancūzijos tradicinį prisirišimą prie laisvės ir teisingumo principų. Tai yra taip pat įrodymas, kad šis kraštas ne tik svetingai priima čia apsigyvenusius lietuvius, bet suteikia azylių ir jų tautiniams jausmams. Už tai šia iškilminga proga reiškiu Prancūzijai širdingą padėką mano tautiečių ir savo vardu.

LIETUVOS NEPRIKLAUSO- MYBĖS ŠVENTĖS MINĖJI- MAS PARYŽIUJE.

Prancūzijos Lietuvių Bendruomenės pirmininko, kun. Petrošiaus pastangomis, Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo sukaktis Paryžiuje buvo gražiai paminėta vasario 15 dieną. Prie šventės iškilmingumo prisidėjo Vakarų Europos lietuvių vyskupo, Antano Deksnio, ir Lietuvos diplomatinės šešės, Stasio Lozoraičio, specialiai atvykusių iš Romos, dalyvavimas.

Minėjimas buvo pradėtas Mišiomis lietuvių kalba, kurias aukėjo vyskupas Antanas Deksnys, asistuojant kunigui Petrošiui ir vyskupo sekretoriui, pranciškonui kunigui Žalaliui. Po Evangelijos pasakytame turiningame ir patriotiniame pamoksle vyskupas, tarp kito ko, pažymėjo, kad lietuviai emigracijoje, nors ir kaip gerai jiems sekusi svetimuose kraštuose, neprivalo užmiršti savo Tėvynės, turi ją karštai mylėti ir savo elgesiu bei darbais visur ir visada kelti jos vardą svetimųjų tarpe. Tėvynės negalima pakeisti, kalbėjo vyskupas Deksnys, kaip negalima pakeisti ar pasirinkti kitos turtingesnės ar geresnės motinos. Visose aplinkybėse lietuvis palieka savo motinos ir savo tėvynės vaiku. Baigdamas savo žodį vysk. Deksnys prabilo taip pat prancūziškai į čia susirinkusius lietuvių tautos bičiulius prancūzus. Mišių metu prie

altoriaus garbės sargyboje prie Lietuvos trispalvės stovėjo dvi lietuvaitės su tautiniais rūbais ir skulptoriaus Mončiaus sūnus.

Mišioms pasibaigus visi svečiai buvo pakviesti į čia pat esančią konferencijų salę, kur vyko Nepriklausomybės šventės minėjimas.

Kun. Petrošius, kaip Prancūzijos lietuvių bendruomenės pirmininkas, visu pirma pasveikino susirinkusiuosius, prie garbės stalo pakviesdamas ministrą Stasį Lozoraitį, vyskupą Deksnį, Prancūzijos ambasadorių de la Tournelle ir profesorių Matore. Abu garbingi svečiai prancūzai yra gyvenę ilgesnį laiką Lietuvoje, iš kurios išsivežė ne tik gerus atsiminimus, bet, kaip profesorius Matore, ir lietuvaite žmoną, kuri, deja, prieš kelerius metus, visai netikėtai, dar jauna būdama mirė.

Pirmuoju kalbėtoju kun. Petrošius pakvietė ministrą Lozoraitį, kuris prancūzų kalba kreipėsi į susirinkusius svetimšalius, Lietuvos draugus. Savo kalboje Lozoraitis iškėlė lietuvių tautos pasipriešinimą rusifikacijai, priminė okupanto vedamą kovą prieš Bažnyčią, išreiškė viltį, kad Vakarai suteiks moralinę paramą Lietuvos nepriklausomybės siekiams ir, galop, padėkojo Prancūzijai už lietuviams rodomą palankumą ir svetingumą. Kreipdamasis į lietuvius, Diplomatinės šešės kvietė juos veikti tokiu būdu, kad tauta krašte žinotų, jog užsienio lietuviai yra jai ištikimi ir gina jos teisę į nepriklausomybę. Lozoraitis šia proga pasidžiaugė, kad tokios linijos laikosi Prancūzijos lietuvių bendruomenė su kuria, kaip ir su jos pirmininku kun. Petrošium, ji sieja daugelio metų draugiški santykiai.

Vyskupas Deksnys savo kalboje pažymėjo, jog vasario šešioliktosios aktas nebuvo tik pirmojo pasaulinio karo pasekmė, bet buvo visos tautos žodis, skelbiantis jos valią. Šia proga jis priminė nepriklausomos Lietuvos padarytą pažangą įvairiose gyvenimo srityse.

Po vyskupo Deksnio širdingais žodžiais prabilo Prancūzijos ambasadorius de la Tournelle. Prancūzų Baltų draugijos pirmininkas, pasveikindamas lietuvius ir užbaigdamas savo kalbą šūkiu: lai gyvuoja Lietuva!

Profesorius Matore prisiminė išgyventą laikotarpį nepriklausomoje Lietuvoje ir pirmąsias sovietų okupacijos dienas, kai jis buvo pasodintas kalėjiman. Jis kvietė užsienio lietuvius gyventi ir veikti vieningai, nes tik vienybėje glūdi emigracijos stiprybė ir tik vieningai dirbdami lietuviai galės pasiekti savo vyriausią tikslą.

Su apgailestavimu tenka konstatuoti, kad Paryžiuje ir lietuvių tarpe atsirado "kontestatorių" kurie, nors ir nebūdami pirmos jaunystės, panašiai kaip kurie šių dienų jaunuoliai, be jokios rimtos priežasties suboktavo savo bendruomenę, nedalyvaudami jos surengtame lietuvių tautos šventės minėjime. O juk normaliai galvojančios, tokia proga, kaip Lietuvos nepriklausomybės sukakties dieną, kiekvienas lietuvis privalėtų užmiršti savitarpio nesutarimus ir dalyvauti tautos šventės minėjime.

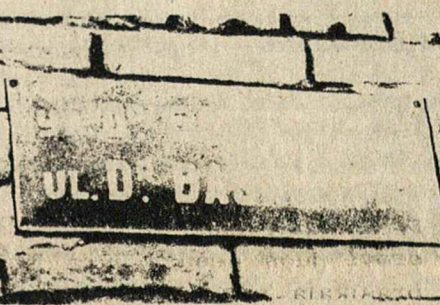
Po šios iškilmingos minėjimo dalies įvyko trumpa meninė programa; scenoje pasirodė tautiniais rūbais apsirengę lietuviškasis jaunimas. Salėje, galima sakyti, lyg pakvipo pavasario gėlėmis ir jaunystė, kai jauna, aukšta ir

NAMIE IR SVETUR

Dr. J. Basanavičiaus vardas nebeišraunamai įsitvirtinęs mūsų istorijoje, jis neatskiriamas nuo jo pradėtosios leisti Aušros, kuri, savo ruožtu, ir pradėjo aną tautinio atgimimo laikmetį, pasibaigusį antrosios Lietuvos valstybės sukūrimu.

Basanavičius ir aušrininkai, žinoma, buvo romantikai, bet be romantikos devyniolikame šimtmetyje lietuviuose pažadinti tautinę savigarbą ir valstybinio savarankumo troškimą, tur būt, apamai nebūtų buvę imanoma. Tebuvome likę muzikėlių gentimi, o lenkiškai kalbančios klebonijos, sulenkėję ir surusėję Lietuvos miestai ir miesteliai ir į tuos baudžiavos prispaustus muzikėlius žiūrėjo išdidžiai ir iš aukšto. Stiprybės tad ir teko ieškoti suromantintoje ir suidealintoje praeityje.

Gydytojas J. Basanavičius savo tautotyrininko įgūdžius išvystė Bulgarijoje, kurioje net 25 metus, nuo 1879 iki 1905 metų, gyveno. Jis ten tyrinėjo bulgarų tautos kilmę, pirmasis įrodė, kad bulgarai ne iš mongolų kilę, parašė pirmą bulgarų etnografijos veikalą "Lomohijat okra". Bulgarai jį laiko savo tautotyras tėvu: jo vardu vis dar yra pavadintos gatvės Lomo ir Varnos miestuose, o ir Varnos muziejaus vadinasi Basanavičiaus vardu.

Dr. Jono Basanavičiaus gatvės lentelė Varnoje Bulgarijoje

Bulgarijoje gyvendamas jis susidomėjo ir trakų tauta, kadaiše gyvenusią dabartinėje Bulgarijoje. Jis trakų praeitį tyrinėjo ir galop priėjo išvados, kad lietuviai yra iš jų kilę. Teoriją apie "trakų-prygų tautystę ir jų atsikėlimą Lietuvon" Basanavičius laikė svarbiausiuoju savo darbu.

Basanavičius, žinoma, buvo gydytojas ir politikas, bet ne archeologas ar istorikas, ir jam niekad nepavyko mokslininkų įtikinti savo istorinių aiškinimų teisingumu.

Pastaraisiais metais vis gausėja tyrinėtojų balsų, keliančių lietuvių tautos kilmės klausimą. Č. Gedgaudas prieš keletą mėnesių Dirvoje spausdinosi su eile rašinių apie lietuvių ir apamai baltų praeitį. Istorikams jo aiškinimai pasirodė nepakankamai pa-

grįsti, o ir eiliniam skaitytojui jie nuskambėjo pernelyg romantiškai, netgi sakykime, basanaviškai. Tačiau dabar ir kitataučiai tyrinėtojai vis dažniau iškelia baltiškosios kilmės teoriją, kurios nuskamba nuostabiai giminaičiams romantiškiesiems aiškinimams.

Antai, dar 1946 m. italų kalbininkas G. Alesio nurodė baltiškių ir rytų bei pietryčių Europos vietovardžių ir vandenvardžių panašumą, ir jis stebėjosi tokių panašumų gausa. Kitas italų mokslininkas V. Pizanis 1968 m. paskelbė straipsnį apie lietuviškų ir lotyniškų žodžių panašumą. Pagal Pizanį, paskutinieji baltų — lotynų kalbų panašumai yra iš laikotarpio iki I tūkstantmečio prieš K. g. Netgi lotyniškas gintaro pavadinimas "succinum" yra kilęs iš baltiško žodžio "sakai".

Čekoslovakijos mokslininkas K. Turnvaldas tyrinėja centrinės Europos tautų kilmę. 1968 m. paskelbtame straipsnyje jis nurodo, kad daugybė vidurio ir pietryčių Europos vietovardžių ir vandenvardžių yra baltų kilmės. Su baltiška "ądra" susijęs Oderis ir Adrijos jūra, Čekoslovakijos Vydra. Lenkijos upė Varta vardą gavusi nuo žodžio "varyti". Daug baltiškių pavadinimų autorius randa ir Dunojaus upynė. Net ir Varšuvos vardas kilęs iš baltiško žodžio "varša", o čekų Praha sietina su baltišku "pragaru". Pagaliau Sūduva, Sudargas sietini su Sudetais, kur esanti ir upė Sude...

Galop čia pacituotinas ir Vilniaus universiteto Filologijos fakulteto dekanas prof. dr. Jono Kazlauskas pasisakymas, atkreipęs dėmesį į "žinomo bulgarų lingvisto, Sofijos universiteto profesoriaus I. Duridanovo knygą vokiečių kalba apie artimą baltų ir trakų dakų, kažkada gyvenusių Balkanų pusiasalyje, kalbų giminystę". Anot profesoriaus J. Kazlauskos, "problema, kurią buvo iškėles dar J. Basanavičius, po šios knygos tampa jau nebe romantikos, o mokslo objektu..."

Vadinasi, kadaise J. Būgos ir kitų mokslininkų sukurti kuotos Basanavičiaus, Šliupo ir kitų aušrininkų pernelyg romantiškai nuskambėjusios teorijos ilgainiui išvirtė į rimtų mokslininkų tyrimų objektą. O kitas aušrininkas, M. Višteliauskas, kadaise juk įrodinėjo, kad ir Adomas su Ieva rojuje ne kaip kitaip, bet lietuviškai kalbėjo...

R. E. Maziliauskas

Prof. dr. A. RAMŪNO, - Ottawos Universiteto Lyginamosios Pedagogikos Centro direktoriaus ir Pedagoginių Mokslų Fakulteto vicedekano, nauji veikalai:

♦ DEVELOPMENT OF THE WHOLE MAN THROUGH PHYSICAL EDUCATION Išleido Ottawos universitetas, 435 psl. Įvada parašė Avery Brundage, tarptautinio olimpinio komiteto pirmininkas. Prof. J. Maritain pareiškė apie šį darbą: "Tai galutinis klausimo nušvietimas". ♦ DIALOGUE ENTRE ROME ET MOSCOU Ekumeninis žvilgsnis į Rusijos ir Europos santykius praeityje, dabartyje ir ateityje. Įvada parašė kardinalas Koenig. Išleido Ottawos Un. tas. (prancūzų k.) ♦ IŠ SUTEMŲ Į AUŠRĄ Jame iškeltos naujos mintys apie žmogų, tautą ir žmonių kosminiam amžiui auštant. Veikalai gaunami A.V. parap. Kioskoje, 1465 De Seve St., Montreal 205, P. Q.

laiba blondinė lietuvaite iš Jungtinių Amerikos Valstybių, Rita Ausiejūtė, pati lyg pavasario vėjo scenon išstumta, perskaitė kelis pavasariškus Fausto Kiršos ir Lietuvoje gyvenančios poetės Degutytės eilėraščius. Kita lietuvaite, Prancūzijoje išaugusi Milda

Peruche, gražiai paskaitė ištrauką iš Victor Hugo prozos kūrinio. Programą užbaigė Paryžiaus lietuvių tautinių šokių grupė, jau pagarsėjusi net ir prancūzų tarpe, kuri meniškai atliko keletą lietuvių tautinių šokių.

Minėjimo dalyvė

ARLEKINO MEILĖ

PASAKOTOJAS

IR KITOS PASAKOS

LEONAS BARAUSKAS

LEONO BARAUSKO PLOKŠTELĖ

Praeitų metų pabaigoje aktorius Leonas Barauskas, kurį visi montrealiečiai lietuviai puikiai atsimena, padovanojo išveivijai savo įkalbėtą plokštelę. Kas kartą yra girdėjęs Leono Barausko balsą, jo nepamirš. Nuostabus tai balsas. Nepaprasta jo apimtis, bet dar nepaprastesnė jo šiluma. Jis tikrai užlieja klausantį žmogų. Neišvengiamai tu leidiesi nešamas to balso hipnotiškos galios. Tai balsas, kuris įstengia perduoti subti-

liausius niuansus, sudėtingiausią potekstę, bet kartu ir dramatiškiausią pakilimą. Girdėjom jau Montrealyje jį skaitant žemaitiškąsias pasakas. Plokštelėje betgi tos pasakos įkalbėtos pasigėrėtina! Neteko niekad ir jokia proga girdėti spalvingiau /su tuo neišvengiamu mūsų tarmės komišku atspalviu/ tartos žemaitiškąsios tarmės. Šia proga tikrai joks superliatvvas nebūtų perdidelis. Lygiai subtiliai įkalbėta ir viena Jono

Meko Siemeniškių idilių. Ju liaus Kaupo "Arlekinio meilė" taip pat perduodama su didele meile ir pasakiška magika. Gal tik Butkų Juzės tekstai kiek sausesni, bet, žinoma, ne dėl aktorius kaltės, bet dėl paties rašytojo ribotumo. Tekstų išradinai interpretacijai daug, neabejojame, yra pasitarnavęs Darius Lapinskas, judrus ir konvencionalumą nuolat atakuojąs mūsų kompozitorius, kuris pirmasai drįso ir sugebėjo mūsųose įpiltinti ir įprasmiti toliaus teatro eksperimentą. O tačiau Dariaus Lapinsko muzikalinė palyda nėra be prie kaištų. Jis daugelyje vietų taip įsismagina, kad pamiršta, jog žodis šioje plokštelėje turi būti pirmam plane, o ne muzikalinis fonas ar muzikalinė žodžio iliustracija. Tad ir atsitinka taip, kad palyda pradeda užgožti žodį /ji kartais vos begirdi pro visokių triukšmingų instrumentų alasa/ ir nerzinti klausytoją. Taip ir norisi kaip nors pritildyti triukšmingą kompozitorių, kad galėtumei gėrėtis žodžiu ir Barausku. Paprastai kalbant, muzikaliniam fone prasikiša labai aiški saiko stoka. Ir dažnai labai abejotinos vertės yra veiksmazodžių naivi muzikalinė iliustracija, užšokanti už akių pačiam veiksmazodžiui, kuris gi pats turi pakankamai galios išreikšti veiksmą.

Visumoje tačiau ši Leono Barausko plokštelė yra puikus kūrinys ir dviejų pažymėtinai talentingų žmonių našaus kūrybinio bendradarbiavimo vaisius. Laukiam daugiau tokių plokštelių!

BRONIAUS BUDRIŪNO KŪRINIAMS LEISTI FONDO NAUJAI IŠLIESTI MUZIKOS VEIKALAI-GIESMĖS CHORUI
Broniaus Budriūno Kūriniams Leisti Fondo naujai išleisti muzikos veikalai - giesmės chorui: 1/ "Į Šventąją Motiną" - St. ir Pr. Žukauskų lėšomis, 2/ "Neapleiskite mūsų" ir 3/ "Viešpaties Malda" - A. Budginienės lėšomis, 4/ "Malda" - Pr. Baltakio lėšomis.

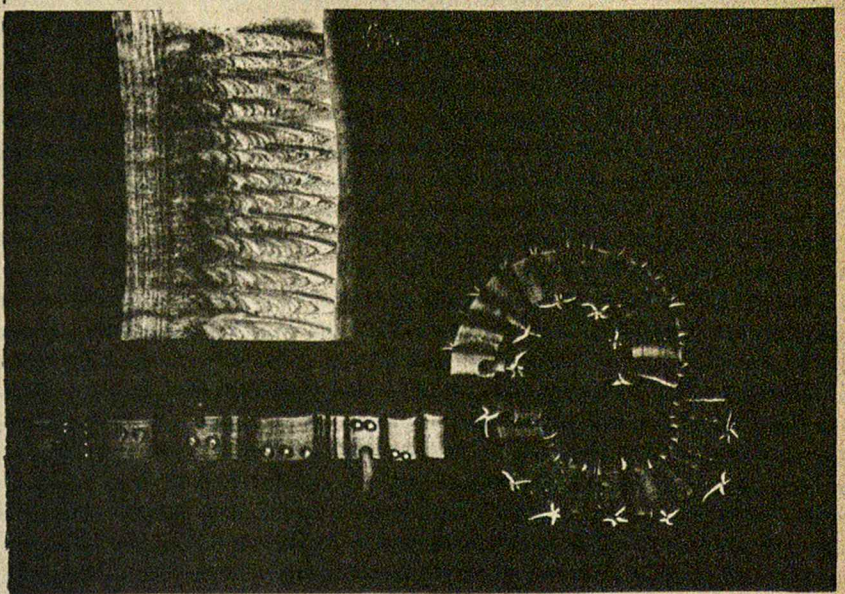
Solo dainos: 5/ "Miegužėlio noriu" - E. ir J. Sveitų lėšomis, 6/ "Išauš Pavasarėlis" - dr. J. Jurgilo lėšomis, ir Baltic Federation of Canada leidinys "Rise My Ringing Word" iš veikalo "The Baltic Story", daina Broniaus Budriūno.

Šios gaidos gaunamos adresu: B. B. K. L. Fondas 2620 Griffith Park Blvd. Los Angeles, Calif. 90039

• Lietuvių Rašytojų Draugijos nauja valdyba New York: pirm. - Leonardas Andriekus vice-pirm. - Algirdas Landsbergis, sekret. - Paulius Jurekus, išdinin. - Jurgis Jankus ir narė Nelė Mazalaitė.

LEONAS URBONAS

iš Australijos yra atidavęs savo darbų parodą, kuri vyksta Torontoe nuo kovo mėn. 20 d. iki balandžio mėn. 4 d. Picture Loan Gallery, 3, Charles St. West.

NEK. PR. MARIJOS SESERŲ REMEJŲ KONCERTAS MONREALYJE

Solistės Janinos Šalnienės koncertas, mūsų Rėmėjų ruoštas, kovo mėn. 7, praėjo sėkmingai, ramiai, malonioje nuotaikoje. Dalyvių buvo graži grupė, šiltai priėmusi solistę iš Čikagos ir įvertinusi jos dainą. Solistė J. Šalnienė savo nuoširdumu tuoj pasiekė montrealiečių širdis. Jos dainavimui nestigo nei įsijautimo, nei veikalo supratimo atspalvių.

Už visą vakarą esame visiems dėkingos: Solistei J. Šalnienėi, kuri aukėjo savo dainą mums visiems, Rėmėjų valdybai, pirmininkei P. B. Lukoševičienei, ir visiems, ku-

rie taip gražiai, sutartinai dirbo. Stalai ir vaisės buvo kruopščiai ir skoningai paruoštos mūsų darbščių Rėmėjų. Loterija buvo gausi, įvairi ir vertinga. Smagu buvo jausti šeiminingų rūpestį kiekvienam svečiui. Ačiū visiems už gražius ir skanūs tortus, bei vertingus fantus loterijai. Didį padėką priklauso atsilankiusiems. Jie sukūrė vakaro jaukią, šeimynišką nuotaiką. O juk ir yra brangiausi tie vakarai, per kuriuos pasijuntame viena šeima.

Tad, ačiū visiems.
Ses. M. Margarita
Nek. Pr. Marijos Seserys

16.

STEFANIJA RŪKIENĖ

VERGIJOS KRYŽKELIUOSE

KELIONĖ SIBIRO UPĖMIS

TURTINGA TREMTINIŲ ŠEIMA

Visi atkreipė dėmesį į vieną tremtinių šeimą, kuri turėjo didelį tvarkingai supakuotą bagažą. Kas jie tokie ir iš kur? Kodėl enkavedistai jiems leido tiek daug daiktų pasiimti ir tvarkingai susipakuoti, o mums pasirodė tik penkiolika minučių, ir daiktų galėjome pasiimti tik tiek, kiek galėjome pasinešti. Todėl visi pašibždomis kalbasi ir su pavydu stebi turtinguosius bendrakeleivius. Visi tremtiniai labai jautrūs, nervingi, neturi kito užsiėmimo, kaip tik slankioti iš vieno baržos kampo į kitą ir apkalbėti kitus.

Baržoje atsirado žmonys, kurie gerai pažįsta tą šeimą ir apie juos papasakojo savo kaimynams. Žinia žaibo greitumu aplekė visą baržą.

Pasirodo, kad tremiama tikra vyriausio Lietuvos enkavedisto, saugumo departamento direktoriaus Antano Sniečkaus sesuo su dukra, žentu ir dviejų mėnesių anūkle. Vaikas gražiai suvystytas ir įdėtas pagalvėn, kad neperšaltų ir mergytė būtų minkšta miegoti.

Savo seseriai A. Sniečkui padarė paslaugą. Iš anksto jis pranešė, kad ji su žentu bus tremiama Sibiran, liepė pasiruošti ir pasiimti daugiau maisto ir šiltesnių drabužių. Jie vežėsi net ir šepetį grindims šluoti, nors savų grindų tremtiniai neturėjo. Koks komunisto brolio gerumėlis!

Jie visi tyliai sėdi krūvelėje, be šypsenos veiduose, o ausys gauda kaimynų pastabas, kurios dabar juos liečia. Atrodo, kad jaučiasi lyg kažkuo prasikaltę tremtiniais, dėl brolio ir dėdės, nuėjusio Judo keliais. Motina, A. Sniečkaus sesuo, atrodo labai nusiminusi ir pritrenkta. Ji dvigubai kankinasi: dėl nežinomos savo ir dukters šeimos ateities ir dėl išdaviko brolio. Skaudu, kad tikras brolis nepadėjo jiems nelaimėje, bet savo gimines ir visą lietuvių tautą pastumdė mirties bedugnė. Tokio Lietuvos komunistų elgesio jokiais motyvais negalima pateisinti, nors tai būtų priemonės kovai su tariamąja buržuazija, kurios Lietuvoje nebuvo.

Tiesa, gal eiliniai mūsų komunistai ir nežinojo, kad Sovietų Sąjungoje komunistų partijos valymai ir žmonių trėmimai yra dažnas reiškinys. Bet už mūsų tautos naikinimą atsakingi visi Lietuvos komunistai, nes eiliniai sudarinėto tremiamųjų sąrašus ir juos išdavinėjo, o sniečkai, paleikiai, šumauskai ir gedvilos, tuos sąrašus patvirtino savo parašais ir išdavė savo brolius. Jie viską paruošė ir, žiauriausiomis priemonėmis vykdydami trėmimus, atsisakė nuo savo tautos ir tuo pačiu yra atsakingi už jai padarytus genocidinius nusikaltimus. Ateities Lietuvos istorikai suras jiems tinkamus vardus, nes maža pavadinti juos išgaminiais ir išdavikais.

A. Sniečkaus sesuo apie išsigelbėjimą negalvojo, nes tikrai žino, kad brolis jai nepadės. Ji vengia apie jį kalbėti ir nenori prisipažinti, kad ji yra jo tikra

sesuo. Nuolatiniai moterų klausinėjimai ją piauna. O tos nesiliauna ir nuolat jai prikiša:

— Tai brolis, tai širdis, net savo tikrai seseriai išpirkio bilietą į Sibirą.

— Tikrai, jo krūtinėje ne širdis, bet akmuo, jei tos mažytės nepasigailėjo.

— Matyti, kad vos tik gimusį piktosios raganos užkerėjo ir lėmė jam maudytis savo žmonių kraujo klanuose. Jau geras diegas, kad savo seselės neužstojo.

Atsiranda ir smarkesni išreiškimai jo adresu: — Tokiam gyvatei verta akis išplikyti, kad visą amžėlį tamsybėse klajotų. Tikrai jį nubaus Dievulis ir nutrenks sudundėjęs pirmasis Lietuvos perkūnėlis.

Ir pilasi rūtūs žodžiai ir prakeikimai A. Sniečkaus adresu. Kiekvienas nori išlieti krūtinėje susikauptą skriaudą. Kiti gerai dar nesuvokia, kieno dėka suimti, tačiau visi žino, kad tai komunistų darbas, Kremliaus inspiruotas. Rusų tautos tikslas išnaikinti mažąsias tautas ir jas suliedinti su savaisiais. Tai senas didžiurusių mesianizmas.

A. Sniečkui sutrupė Lietuvą savo purvinomis kojomis, apautomis maskoliškais batais. Jis pardavė svetimiesiems savo tėvynę, išniekino savo tėvų tikybą ir su purvais sumaišė, kas buvo šventa kiekvienam lietuviui. Tai jo padėka motinai už nemiegotą naktį ir už švelnią, kaip Lietuvos laukų vėjelį, jam niūniuotą lopsinę...

Skaudu seseriai klausytis jos broliui siunčiamų prakeikimų. Jis vistiek brolis, gaila ir jo. Ir jos širdyje maišosi užuojauta ir neapykanta broliui išdavikui.

PODGORNO

Priplaukė Podgorno vietovė. Tai tipiškas Sibiro miestelis ir rajono centras. Namai visi mediniai ir viešaukščiai. Daug namų pastatyta iš apvalių rąstų. Kai kurie iš lauko pusės aptinkuoti melsvu moliu.

Aplinkui, kiek tik akys užmato, taigos ir balos. Visi papuolę sutikti kaimai ir miesteliai yra labai panašūs. Tik toks skirtumas, kad miesteliai užima didesnę plotą, o kaimai dažniausiai turi tik vieną ilgą gatvę, kurią rusai vadina "ulica".

Čia kurdamies, žmonės atsikovojo iš taigos gabalą žemės, iškirto girios miškinus, išrovė kelmus ir tuos lydimus pavertė gyvenvietėmis. Vienos iš jų plėtės, dygo nauji namukai, augo gyventojų skaičius ir virto miesteliais, o kitos pasiliko tik mažais kaimeliais taigų properšose.

Visi tie miesteliai ir kaimai prisiglaudę upių pakrantėse, nes nesant krašte kelių, upėmis galima keliauti ir žiemą ir vasarą. Upės teikia žmonėms ir gyvuliams vandenį ir, būdamos labai žuvingos, duoda alkiui malšinti maisto.

Geležinkelių čia visai nėra. Lengvųjų automašinų niekur nematome. Retkarčiais pamatai miestelyje sunkvežimį, tai ir visa Sibiro technika ir mechanika, kuria dažnai perdėtai pasigiriama.

Greitai prisikapstėme ir prieplauką, kurioje mūsų "laivas" nestojų, ir pamažu stūmėmės toliau. Krantinėje prisirinkę daug vietos gyventojų, nes buvo išieginė diena — sekmadienis. Prieplauka čia yra lyg koks vasaros klubas, kur žmonės susirenka pažiopsoti, sutikti ir išleisti praplaukiančių baidokų ir garlaiviukų.

Aikštėje matosi daug jaunimo. Visu garsumu, net užspringdama, draskosi armonika, o jaunimas plėšia vietinę čestuską: "Ty Podgorno, ty Podgorno, široka ty ulica" — "Tu Podgorno, tu Podgorno, platus kaimas tu".

Čia ir seniai smalsiai spoko į siaučiantį ir įsilinksmintį jaunimą. Dažnas meliail stebi savus vaikus ir anūkus. Cerkvių nėra, tai kur daugiau eisi.

Pamatyti Sibire žmones, kurių čia dar labai mažai gyvena, sudaro malonumą. Gaila, kad čia nesustojo mūsų barža, nors vos judėjo slinkdama pro prieplauką, ir neparodė mūsų vietos gyventojams. Tai būtų buvę kalbų, pamąčius tremtinius iš Lietuvos. Rusai yra labai pastabūs, ypač kaimiečiai. Jie trumpu laiku moka daug pastebėti, įsimena menkiausias smulkmenas ir moka jas tiksliai, dar su pagrazinimais ir priedais pasakoti kitiems.

Podgorno vaizdas mums ypatingo įspūdžio nepaliko. Jei plauktume pasidaryti po Sibirą kaip ekskursantai, tai pasižnekėti su vietiniais žmonėmis gal būtų ir malonu. Dabar per sunki našta slegia mūsų pačius, ir širdys spaudžiamos rūpesčių. Tačiau jei mūsų barža čia būtų staptelėjusi, tai vistiek būtų pasižnekėję su šventiškai nusiteikusia sibirio kaimais.

MESKERIOJIMAS

Kai kas įsigijo meškerkočius, prisitaikė meškeres ir, baržoms lėtai plaukiant, mėgino pasimeškerioti žuvis. Nežinau, ar jie pasigavo bent kokią žuvytę, bet buvo svarbu, kad meškeriojo, išsijęs po baisiai varginančios kelionės traukiniais ir traukė į savo išvargintus plaučius tyrą Sibiro miškų orą. Pakrantėse augo daugybė spygliuočių medžių, kurių ozonas stipriai ir gaivino mūsų. Jau ir sąnariai atsigavo iš sustingimo.

Atsirado šuniškas apetitas, labai norėjosi valgyti. Visi valgė, kas ką turėjo, o daugumas tik duonutę su "kipetoku". Dažnas galvojo apie skanesnį ir sotesnį kąsnelį. Kad taip gavus gerai užkirsti riebių kopūstų su juoda rugine duona. Tai būtų skanu.

Meškeriotojai mums žadino viltį. Gal apgyvendins kur nors prie upės ar mažesnio upelio. Pasigausime žuvis, o miškuose gal bus galima ir pamedžioti. Taip mes tada raminomės. Žodis "pameškerioti" mums atrodė paprastas ir realus. Bet kaip mes vėliau šypsojomės iš tų nepagrįstų svaiojimų. Plaukdami Obe, mes buvome dar vaikai ir visai nepažinojome komunizmo režimo. Kad pilnai atsivertę žmogui akys, reikia labai daug pamatyti, viską patirti ant savo kailio, reikia pereiti ugnį ir vandenį, reikia susitikti su giltine ir giliai pažvelgti į jį, akis, — tik tada galima turėti pilnesnį supratimą apie ruošiamą visam pasauliui raudonąjį rojų. Laisvasis pasaulis nieko neišmano apie komunizmo užmačias ir ketinimus.

SEIMOS TURTAS

Obės upėje mus pasivijo ir pralenkė mažas garlaiviukas. Nuo garlaiviuko denio smalsios vietos gyventojų akys žiūrėjo į mus, akylai sekė mus ir stebėjo mūsų apsirėngimą. Jie jau žinojo, kad gabenami nauji tremtiniai, tik nežinojo, kas ir iš kokios šalies. Iš drabužių jie sprendė, kad tai ne sovietinių kraštų žmonės. Mes stengėmės be abėcėlių ir knygų išskaityti matomus nepažįstamos šalies vaizdus ir sutinkamų žmonių tipus. Štai garlaiviuko denyje šeima, kuri kraustosi kitur gyventi. Vyras, matyt, pamintas kariuomenės, tai važiuoja motina su dviem berniukais. Vežasi kirvį, kastuvą, kauptuką, kibirą, keptuvę ir puodą. Kastuvais, kirvis ir kauptukas Sibire yra labai svarbūs įrankiai, be kurių visai negalima gyventi, nes be jų neturėsi nei bulvių, nei malkų.

Vaikai labai apdriškę. Apvilkti suaugusiųjų suplyšusiais vatiniiais, kurie sulopyti, perlopyti ir jau pamesta lopyti. Abu berniukai apauti dideliais nudėvėtais batais. Motina irgi labai prastai apsirėngusi ir apdriškusi. Visas šeimos turtas sukrautas į vieną pakulinį maišą. Reikia geros vaizduotės šių žmonių gyvenimui suprasti. Nemačiusiam ir nesapnavusiam to gyvenimo, visai negalima suvokti jo malonumų. Ir mes dar pilnai nenumatėm savo ateities, bet jau jautėme,

kad kažkas baisaus ateina. Vietos gyventojai taip pat norėtų žmoniškiau gyventi, ir jie stengiasi ir plėšosi, kad tik nuo bado galėtų apsiginti. Jeigu jau šeimos turtas telpa į vieną maišą, tai kažkas daugiau negu bausis.

Mes kasdien, o mūsų tūkstančiai, vis keliaujame toliau į rytus, į paniūrusias Sibiro taigas ir pelkynus, pasimokyti komunistinio gyvenimo praktikos. Jau dabar pasamoneje jaučiame: kad svarbiausias mūsų gyvenimo tikslas bus kaip nors išlikti ir nežūti kovoje dėl gyvybės, kurią lygiai brangina mūsų "pónai" komunistai ir mes — jų vergai.

SUSIGRUPAVIMAS

Baržoje sklinda gandai, kad mus veža į milžiniškus Sibiro kolchozus. Buvome numatyti nugrūsti į šiaurines taigas, kurti ten naujas gyvenvietes ir steigti kolektyvinius ūkius. Vėliau paaiškėjo, kad tremtinius nuvežę taigon pameta ir — kurkites: kirs kirs Sibiro miškų milžinus, statykitės namus ir verskite kelmynus dirbamoms dirvoms. Pašalpos jokios. Kartais, pirmai pradžiai, pastato vieną baraką, bet dažnai palieka po taigos stogeliu. Tą mums visai pražūtingą planą sutrukdė prasidėjęs karas.

Visi vyrai mobilizuoti armijon. Karo tarnybai netinkami suburti į darbo batalijonus. Sibiro žemės ūkiui visais laikais labai stigo darbo rankų. Dažnai ir taikos metu likdavo neapsėti laukai ar sniegas apklodavo ne nuimtą derlių. Užtat ir pasikeitė Kremliaus viešpačių duoti įsakymai, ir jie moteris su vaikais ir senelius nukreipė žemės ūkin.

Šnekama, kad neturtinguose ir blogai tvarkomuose kolchozuose žmonės labai blogai gyvena, nes visai mažai uždirba. Prasideda slapsti pasikalbėjimai ir lenktyniavimas, kaip patekti į didesnį, turtingesnį ir arčiau didiesio centro esantį kolchozą.

Žmonės, kaip skruzdės, pradeda burtis į krūvelės: pastarosios buriasi pagal giminę, o žmonės pagal turimą ar net turėtą turtą. Kai kas turi auksinukų, laikrodžių ir kitų brangenybių. Maišuose esama brangių kailinių "šubų" ir gerų audinių. Jie susiburia į atskiras grupes ir su biedniokais jau nebeori kalbėti. Panašią grupelę sudarė ir zarasiškės turtingesnės tremtinės. Jų tikslas duoti komendantui kyšį, kad patektų į geresnį ir turtingesnį kolchozą.

Dabar kiekvienas rūpinasi tik savimi. Pamirštama humanizmas ir Dievo įsakymai. Būtų protingiau ir prasmingiau grupotis pagal fizinį pajėgumą, nes reikės silpnuosius paremti ir jiems padėti. Atrodo, ne turtas viską lems naujose gyvenimo sąlygose, bet protas, sveika ir greita orientacija. Bet deja, šito nebuvo pamoma.

Taip tikosi todėl, kad mes komunizmo ir mums jo paruošto gyvenimo visai nepažinojome. Vėliau, visi mūsų samprotavimai, net ir kyšiniai susigrupavimai, pasirodė beprasmiški.

Geriausias prisitaikymas prie komunizmo ir jo santvarkos tai pasidaryti bukapročių ir nieko negalvojančių robotu. Komunistai tyčia daro, kad masėms visko trūktų ir sovietinis žmogus tik apie duoną tegalvotų. Jie supranta savo ekonominės ir ūkinės sistemos nepajėgumą, bet vistiek jos nekeičia. Visi žino, kad kolchozinė žemės dirbimo sistema yra žemės ūkio sabotavimas, jei Rusija su tokiais derlingiausio pasaulio dirvožemio plotais verčiama badmiriauti.

Aš, ir daugybė kitų, kurie važiuojame kaip stovim, nesigrupuojame ir esame visiškai bejėgiai pakreipti savo likimą į lygesnius kelius. Teįvyksta, kas mums skirta. Gersime savo gyvenimo karčiąją taurę iki dugno. Tik mūsų protėvių Pramžiam, prisimink mus sunkiose gyvenimo valandose!

Bus daugiau.

■ Respublikinės mokslo, meno ir literatūros premijos kasmet suteikia progą vilniškei valdžiai atžymėti Lietuvos mokslininkų, menininkų ir propagandistų atsiekimus.

Šių metų respublikinių premijų laureatų tarpe randame skulptorių Robertą Antinį, už bronzos skulptūrą „Eglė žalčių karalienė“ (Palangoje) ir eilę kitų darbų, daugiausia tautosakos temomis.

Panevėžio dramos teatro aktorius Donatas Banionis apdovanotas už visą eilę vaidmenų Panevėžio teatre ir filmuose. J. Miltinio teatras Panevėžyje, tai savita teatro mokykla, o D. Banionio vaidyboje atsispindi patys geriausi šios mokyklos bruožai. Tarp kitko D. Banionis vaidino ir V. Zalakevičiaus filme „Niekas nenorėjo mirti“, kuris prieš porą metų buvo sukėlęs daug politinio triukšmo išėjimoje.

J. Jurginis, V. Merkys ir A. Tautavičius apdovanoti už Vilniaus Miesto istorijos monografiją. Monografija premijos tikrai nusipelnė. Gražiai ir rūpestingai parašyta knyga (10,000 egz.) buvo išspaudta labai greitai. Surinkta joje daug įdomios ir vertingos istorinės medžiagos, išskyrus kaikuriuos „didžiąjam broliui“ nemalonių istorinių faktus, kurie nutylėti. Tai, žinoma, dabartinės sąlygos labai maža nuodėmė. Svarbu, kad istorija neklautojama. O tai jau labai didelis nuopelnas.

Truputį kitaip yra su 4-ty tomų Lietuvių Literatūros istorija, už kurią premija paskirta K. Doveikiai, V. Galiniui, L. Gineičiui, K. Korsakui, V. Kubiliui, J. Lančiui ir B. Pranskui. Pilnai sutinkame, kad šiame kapitaliniame veikle yra daug svarbios ir naudingos medžiagos. Vis dėlto, ypač pirmame tomo, protarpiais randame daugiau marksizmo negu literatūros istorijos. Iš kitos pusės, autorių tarpe randame pačius stipriausius literatūros teorijos specialistus Lietuvoje. Deja, kolektyviniam darbe duoklė kompartijai beveik neišvengiama.

Jadvyga Čiurlionytė apdovanota už „Lietuvių liaudies melodikos bruožų“ studiją — ilgų metų tyrinėjimų rezultatus. Juozas Paukštelis premiją „atnešė“ jo romano herojus Valentiną Bernotą, kuris (Tiesa, 1969.7.20) — „aktyvus koloninio kaimo kūrėjas pokario metais. Jis praktiškai įgyvendina tuos idealus, už kuriuos jis pats ir tūkstančiai Lietuvos dukrų ir sūnų kovojo pogrindyje ir fašistinės okupacijos metais“.

Rašytojas Justinas Marcinkevičius apdovanotas už poemą - dramą „Mindaugas“, ir akademinio dramos teatro režisierius H. Vancėvičius — už „Mindaugo“ pastatymą. Praeitame (1969 m. liepos) *Akiračiai* numeryje skaitytojai turėjo progos plačiau susipažinti su autoriumi, režisieriumi bei dabartinio Lietuvos teatro ir dramaturgijos renesansu. Tikimės, kad „Mindaugas“ pasieks ir išėjimo žiūrą.

Griežtųjų mokslų srityje premijos paskirtos J. Baušui, J. Slavėnui, S. Vasauskui (už darbus medžiagų atsparumo tyrinėjime), prof. K. Baršauskui (mirusiam), V. Ilgūniui, E. Jaroniui (už ultragarso skysčių tyrimo interferometrus), R. Makoveckui, A. Malinauskui, J. Šveičiui (už Lietuvos baltųjų kaulių veislės išvedimą), gyd. Ch. Kybarskui, prof. L. Laucevičiui, dr. A. Marcinkevičiui (už širdies ir kraujagyslių ligų gydymo metodus). Viena iš įdomiausių griežtųjų mokslų premijų paskirta Broniui Grigelioniui už matematikos - fizikos mokslų doktorato disertaciją apie masinio aptarnavimo ir valdomų Markovo procesų problemų tyrimus. Šis atvejis įdomus tiek savo techniniais aspektais (pav. markovizmo kriterijai) tiek ir tuo, kad šių darbų autorius, 33 metų amžiaus, bene pats jauniausias Vilniaus universitete pokario metais apgynęs doktorato disertaciją.

Reikėtų, tiesa, paminėti ir dar vieną „mokslinę“ premiją. Ji priklauso tokiai

LIETUVOS SPAUDOS APŽVALGA

TIESOJE TIESOS BEIEŠKANT

(IR KITI NUOTYKIAI)

akiračiai nr. 8, 1969 m. rugsėjo mėn.

„mokslų“ sričiai, kurios darbai negali būti nepremijuojami. Anksčiau premijas gimdydavo fabrikuose gaminta tautosaka (mūsų kolūkių pirmininkas vidury ratelio, kaip margsis sakalėlis, blia blia blia blia blia.....), arba studijos apie genialų Josifo Stalino minčių įtaką evoliucijai. Dabar premijas garantuoja monografijos apie „Partizaninį judėjimą Lietuvoje. Didžiojo tėvynės karo metais“. Taip šį kartą premiją užsidirbo Povilas Štaras, Partijos istorijos instituto vyresnysis mokslinis bendradarbis.

■ Šią vasarą sukako 25 metai, kai sovietų kariuomenė išstūmė vokiečių kariuomenę iš Lietuvos. Kiekvieno miesto „išvadavimo“ sukaitysi sovietinės Lietuvos spaudoje minima atskirai, o tai propagandistams uždeda nemažai darbo. Standartinė šitokia paminėjimo forma — ilgas straipsnis apie „išvaduoją“ miestą, rūpestingai išsikačiuojantis pastatytus naujus namus, fabrikus, primelžto pieno kiekį ir visus kitus laimėjimus. Atskirai tokiu atveju prididama ir to rajono „vizitinė kortelė“. Pavyzdžiui, Marijampolės rajono „vizitinė kortelė“ (rugpjūčio 15 d. *Tiesoje*) pateikiama čia spausdinamoje tabelėje.

	1963 m.	1968 m.
Pramonės produkcija (1000-čiai rublių)	33143	88036
Pramonėje dirbančiųjų skaičius	6047	8175
Traktorių skaičius	59	148,4
Pagaminta mėsos 100 ha (centneriais)	592	1058
Kultūros namai	31	36
Bibliotekos	52	59
Gyventojų skaičius		
Kapsuko mieste	23000	28200
Gydytojų skaičius	96	117
Vidurinės ir aštuoniametės mokyklos	36	38

Nurodyta dar grūdinių pasėlių derlingumas, prekių apyvarta, buitinių aptarnavimo apyvarta ir visa eilė kitų ekonominių davinų. Būdingi šiai propagandai du dalykai:

1. ekonominio augimo persvara prieš visas kitas gyvenimo sritis, ypač kultūrines. Jei tikėti lentelėje paskelbtais skaičiais, tai pramonės gamyba per penkis metus padaugėjo daugiau kaip du su puse karto, tuo tarpu per tuos pačius penkis metus iš 38 mokyklų tik dvi naujos. 2. Beveik vaikiškos pastangos pažangą įrodyti skaičiais. Pavyzdžiui, nurodytas

Šių metų respublikinių literatūros premijų laureatai Justinas Marcinkevičius (už dramą „Mindaugas“) ir Juozas Paukštelis (už trilogiją „Jaunystė“).

Marijampolės (Kapsuko) miesto gyventojų skaičius per penkmetį žymiai padidėjęs. Tačiau nenurodytas bendras rajono gyventojų skaičius. Kodėl? Kaimo gyventojų skaičiai smarkiai mažėjant, o didiesiems miestams smarkiai augant, bendras rajono gyventojų skaičius atrodo nebus padidėjęs.

■ Šitokia tendencija gyvenimą sverti vien rubliais ir centneriais verčia mus į visas šitas pagyras žiūrėti truputį kritiškiau. Pavyzdžiui, toje pačioje Marijampolėje J. Jablonskio vidurinė mokykla dirba net trim pamainom. Ir tai 1969 metais, tai yra 25 metai po „išvadavimo“.

Štokia padėtis susidaro todėl, kad Maskva riboja kultūrinių pastatų statybą stambiosios pramonės naudai. Štai kodėl Marijampolės vaikai mokyklą lanko net trim pamainom — Maskvai svarbiau pastatyti Jurbarko naftos teršyklą.

■ Prie 130 specialybių, kurias galima įsigyti Lietuvos aukstiosiose mokyklose, nuo rugsėjo pirmosios prisidės dar viena — psichologų. Psichologus ruoš Vilniaus universitetas, turintis senas šios mokslo šakos tradicijas, pastaraisiais dešimtmeciais šiek tiek primirštas.

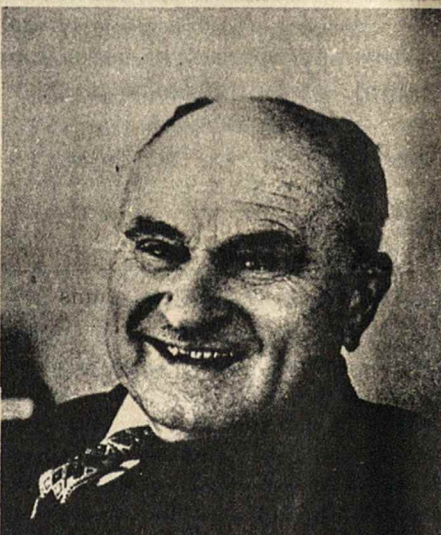
Naujoji specialybė sudomino stebėtinai daug jaunimo, kas retai esti aukštųjų mokyklų praktikoje. Į 25 vietas, kurios pirmą kartą skiriamos šiai specialybei, pretenduoja daugiau kaip 100 abiturientų.

Kodėl sovietinėje Lietuvoje tik dabar psichologija atgauna pilietines teises, *Tiesa* nepaaiškino.

■ Prienuose, buvusioje pinienėje nesenai pradėjo veikti eksperimentinės sportinės aviacijos dirbtuvės. Jų vadovas Vytautas Čeponis, vyriausias inžinierius Juozas Tamošiūnas, vyriausias konstruktorius Balys Karvelis. Dirbtuvės gamina sklandytuvus. Pirmas užsakymas — BRO-11 M sklandytuvai — suprojektuoti Br. Oškino, skirti Maskvos sklandytųjų mokyklai. Šiuo metu dirbtuvių pagrindinis uždavinys — suprojektuoti ir pagaminti aukštos kokybės sklandytuvą iš plastmasinės medžiagos (stiklo pluoštų ir t. t.). Dirbtuvių konstruktoriai tikisi tokių sklandytuvų išbandyti ore sekančių metų pabaigoje.

■ Rugpjūčio 13 „komsenimo“ *Tiesoje* pranešė, kad Palangoje sudegė senas Jūros restoranas. Manoma, kad gaisro priežastis — nesutvarkyti elektros laidai. Ugniagesiams pavyko tik apsaugoti nuo ugnies aplinkinius pastatus.

Restoranai degė, dega ir degs — visa

me pasaulyje. Tokiomis smulkmenomis neverta gaišinti *AKIRACIŲ* skaitytojų laiką. Išskyrus tai, kad *Tiesa* apie gaisrus, audras, susisiekimo nelaimės vengia informuoti, lyg marksistinėje santvarkoje nedidžių automobilių, nedegtų namų, nežūtų žmonės. Sužinoję apie Jūros restoraną gaisrą laukiame ir daugiau „stebuklų“. Pavyzdžiui, jei *Tiesa* praneštų kiek žmonių per metus Lietuvoje žūna eismo nelaimėse. Pilnai suprantame, kad tokią valstybinę paslaptį atskleisti labai pavojinga — gali gi dėl to sugriūti visa sovietinė imperija! O vis dėlto, gal ir verta surizikuoti...

■ Nemenčinėje, kur pušynais juosiamas plentas tarsi stabteli bėgdamas Pabrėdėn, Ignalinos, Zarasuosna, gali atsikvėpti ir auto-turistas. Jo paslaugoms čia atvėrė duris nauja kavinė — valgykla „Eglė“ ir pramoninių prekių parduotuvė.

Panašūs prekybinių pastangų kompleksai išaugo ir tolimesniuose plento ruožuose. Švenčionių rajone autoturistus pakvies kavinė „Brūknėlė“, restoranas su viešbutiu bus pastatytas Ignalinos rajone, prekybos centras — Zarasuose.

Pakeliui link Baltijos jūros, Grikiškėse, netrukus pradės veikti kavinė ir parduotuvė, Bačkonysėse renčiama lietuviška seklyčia, Jurbarko pakrasty — modernus restoranas. 100 vietų valgykla statoma Klaipėdos rajone, Vėžaičiuose.

Dar šią savaitę ruošiasi atvėsti savo įkurtuves „Paparčio“ kavinė Tytuvėnuose. Prie Germanto ežero, Telšių rajone, prie milžino ažuolo prisiliejusi kavinė, specialią nuomone, bus vienas geriausių architektūros ir gamtos išsimo pavyzdžių.

Taip rašo *Tiesa* (rugpjūčio 14). O „nepažangiams“ turistams sovietinė valdžia meluoja, kad nebus jiems kur provincijoje pavalgyti ir pernaktoti. Atrodo, kad sovietinė valdžia *Tiesos* neskaito.

Automobilistai iš bet kurios šalies gali savo automobilius išvažinėti Afriką skersai ir išilgai. Net ir kolonialinę Afriką. O Lietuva visame pasaulyje heliko turbut vienintelė šalis, į kurią su automobiliu įvažiuoti nevalia. Turbut todėl, kad ji neokupuota...

Taip rugpjūčio 14 *Tiesa* nerašė. O reikėtų, kad parašytų. Ir paaiškintų kodėl!

■ Buvo prieš kokius metus čia į mūsų parapiją užklydęs vilniškis dramaturgas Kazys Saja. Vyrukas jaunas, nušiorius ir labai įdomus. Ir šnekėjo jis apie kūrybos laisvę, ragino išsivijos rašytojus važiuot namo. Ragino dėl savo įnašą į Lietuvos kultūros aruodus.

Iš *Tiesos* puslapių sužinojome, kad K. Sajos drama — „Mamutų medžioklė“ — praėjusią sezoną pastatyta Kauno dramos teatre. Bet *Tiesai* drama nepatiko, ir po poros dienų teatre jos nebeliko. Nebemini *Tiesos* Sajos ir sekančio sezono programoje. Įdomu, ką dabar pasakytų Saja apie kūrybos laisvę mūsų parapijiečiams.

■ Savąją istoriją pradeda dvyliktoji Lietuvos aukštoji mokykla — Vilniaus Inžinerinis Statybos Institutas, susikūręs KPI Vilniaus filialo bazėje. Dieniniame jo skyriuje mokosi apie 2000 studentų. Pusę jų bus pirmakursiai. Naujo instituto rektoriumi paskirtas Aleksandras Čyras, 42 metų amžiaus inžinierius, statybininkas, technikos mokslų kandidatas. 1950 metais jis baigė Kauno Universitetą. Prieš tai buvo Kauno Politechnikos instituto Vilniaus filialo dekanas.

Naujo instituto prorektorius — Romualdas Jonušas, 38 metų, technikos mokslų kandidatas, 1954 metais baigęs Kauno Politechnikos Institutą.

■ Viso nuo rudens Lietuvoje bus 57 tūkstančiai studentų. Pusę jų — 28,800 studijuos Kaune. Likusieji Vilniuje, ir paalygti nedidelis skaičius Šiauliuose (Šiaulių Pedagoginiame Institute).

Z. V. Rekašius

KREIVI VEIDRODŽIAI

POPIERINIAI LIŪTAI

(* ŠLUOTOS * 4 NR IS 1968 METU)

Ir po šiai dienai tarp žmonių ir netiek žmonių tarybinių pedagogų tebevyksta ginčas: naudoti vaikų auklėjime fizines baumas ar ne! Kitaip sakant, reikalaujanti esant, įkristi kokiam bamblui beržinės košės ar neįkristi!

Dauguma pedagogų sako: ne, nekrešti. Geriau jau geruoju auklėti. Bet dažnas mažiau su pedagogika susipažinęs tėvas reikartais vis tiek nusijusia diržą ir gerokai įkrečia savo nusikaltusiai atžalai. Dar neteko girdėti, kad šis šimtmeciais patikrintas metodas būtų atnešęs pastebimos žalos.

Šįkart, tačiau, mes neteisme šios pedagoginės diskusijos, ir pakalbėsime ne apie vaikučius, o apie suaugusius dedes ir tetules, kurias, deja, dar tenka bausti. Ir dažnai bausti!

Ne paslaptis, kad tiek kooperatinėje, tiek ir valstybinėje prekyboje dar ne viskas tvarkoje. Tai rodo dažni spaudos signalai, revizorių aktai, liaudies kontrolės organų dokumentai, storos skundų knygos ir, pagaliau, viešinio pobūdžio konfliktai prie prekybos ar valgyklos stalo.

Užverda aistros, liejamas rasalas, skundą tikrina viena komisija, šios komisijos darbas — kita komisija ir t. t. Ir dažniausiai po šios audros pasirodo toks rezultatas: „Darbuotoja[s] N įspėta[s]“. O kuomet darbuotoja[s] N nutveriamas už rankos, įleistas į varlotoją kšienę, tuomet jis smarkiai baudžiamas. Pasirodo grėsmingas viršininko įsakymas: „Darbuotojai [ui] N pareikšti papeikimai“.

Kaip sakoma, ir avis sveika, ir vilkas sotus.

Faktai! Jų daugiau, negu reikia.

Štai, pavyzdžiui, buvęs Trakų kooperatyvo vedėjas Klimavičius (dabar dirbantis Birštono kooperatyvo vedėju), sužinojęs, kad Trakų parduotuvės vedėja P. Gedvilienė įsisekiojo 1200 rublių ir nubaudė ją... perveddamas dirbti į kitą parduotuvę tuose pačiuose Trakuose. Kad atskaitos būtų svarios, kad progresyvinė priemonė liktų kišenėje... Kad, pagaliau, „vargšės“ Gedvilienės asmens byla liktų nesuštepta...

Nėra reikalo aiškinti, ką veikia lydeka, įleista į tvankinį, kur yra karosų. P. Gedvilienė savo nusikalstama veikla vystė toliau, įtraukdama į ją kitus žmones, net ir naująją Trakų kooperatyvo pirmininkę V. Raščiuviene, kuri, gelbėdama padėję, vienos revizijos metu paėmė 200 rublių iš vienos parduotuvės ir įnešė į kitą, kurioje žinojo kaip tik 200 rublių skylė. Tokiais ir panašiais metodais V. Raščiuviene ir kiti gelbėjo savo globotinę kurį laiką. Revizijos, inventorizacijos, įvairūs patikrinimai fikso: viskas tvarkoje. Ir šita „viskas tvarkoje“ savo parašu autoritetingai tvirtino rajokoopsjungos revizorius J. Balandis. Tik įsikūrus liaudies kontrolės organams, viskas atsislojo į savo vietą. Grobstytojai gavo pagal nuopelnus.

O kaipgi rajokoopsjungos vadovai nubaudė V. Raščiuviene ir kitus, po kurių sparneliais grobstytojai darbavo! Tur būt, atleido!

Taip, iš kooperatyvo pirmininkės pareigų atleido, tačiau prisiminė.

kad ji — rajokoopsjungos pirmininko pavaduotojo Raščiaus žmona ir malonai pasidė užimti universalių parduotuvės direktorės postą. Atlyginimas dar didesnis, pilius 30 atlyginimo už vadovavimą praktinei mokyklai.

Gyvenk ir norėk! Nepatogus buvo skriausti ir įžymų revizorių J. Balandį, tačiau bausti ir jį vis dėlto teko: jį „nubaudė“ griežtu papeikimu ir paskyrė... į V. Raščiuviene vietą — Trakų kooperatyvo pirmininku. Ši taip supašijote kortų kaladėje netrukus pasislymėjo veikli pikų dama — ta pati Raščiuviene. Jos vadovaujamoje universalinėje parduotuvėje vel kaip į maišą emė įsti įvairios atskirų darbuotojų suklydus, bet grubiai pažeidžiamos inventarizavimo taisyklės, sužlugdus, mes prievartinės parduotuvės veikiantios prakinės mokyklos darbas.

Ir tik po viso šito Raščiuviene paliko šiltą vietelę. Paliko ją... savo paties prašymu! Ir vėl vilkas sotus, ir vel avis sveika!

Vaikai, vaikai, nu-nu-nu-nu-graso pirštu Trakų rajokoopsjungos vadovai savo pavaldiniams. Ne-sukciaukit, nevolki, geruoju prašome. O tai nubaustime!

Šiaulių prekybinių organizacijų vadovai žymiai griežtesni. Jie ne tik pirštu grasina, bet ir baudžia. Antai, Šiaulių valgykloje Nr. 14, kuri parduoda valdai „Rasos“ kavinę, vyr. virėja dirbo Stasė Barikutė. Mergina lyg ir nieko. Jauna. O kas tokiam amžiuje nesusigundot! Ir ji buvo ne iš sventųjų. Už įvairias nuodėmes jai įrašomas griežtas papeikimas. Praėjusių metų pradžioje jos užgesys svarstomas komjaunimo susirinkime. „Rasol“ nutariama: mergina pasitaisė [!], ir jai nuimamos visos administracinės nuobaudos.

Apelitas ateina bevalgant. Stasė vėl sukčiauja: tai mažiausias svorio patiekalas išleista, tai kainas pakeičiama. Užtat jai praėjusių metų gegužės mėnesį griežtas papeikimas, liepos mėnesį — papeikimas, rugpjūčio mėnesį — vel griežtas papeikimas...

Panašiai buvo „auklėjama“ ir tūla Peldžiuvienė — Šiaulių „Jaunystės“ kavinė priklausančio bifelo bufetininkė. Už įvairias suktybes jai pernai metais pareikšti 5 papeikimai, kol galų gale, žmonės skundžiantis, ji perkeliama į žemesnės pareigos, vietoj to, kad būtų išvairta su nimis šeko pianti ir perduota teisingumo organams.

„Jaunystės“ valgyklų grupėje dirba apie 200 žmonių. Per praėjusius metus čia pareikšta 110 administracinių nuobaudų. Kas po to pasakys, kad „Jaunystėje“ nekovojo su negerovėmis!

Deja, papeikimų srautas didėja, o padėtis nesitaiso: klientai aptarnaujami lėtai, nekuiltingai, patiekalai prasti.

Tiek Šiaulių, tiek ir eiles kitų vietovių prekybininkai tokius papeikimus šypsodamiesi vadina „popieriniais liūtais“, kurie nei kanda, nei raijuoja, tik iš tolo iltis rodo.

M. MIKIS

ir P. PIKIS

3.

Kazys Musteikis

PRISIMINIMŲ FRAGMENTAI

Kazys Musteikis buvo Lietuvos kariuomenės generolas ir paskutinis nepriklausomos Lietuvos krašto apsaugos ministras. Jis iš arti stebėjo ir dažnai asmeniškai dalyvavo valstybinio Lietuvos gyvenimo užkulisuose. Savo prisiminimuose jis iškelia ir naują, iki šiol viešai dar neskelbtą, duomenį.

Čia spausdinami Kazio Musteikio prisiminimų fragmentai paimti iš jo knygos, kurią dabar išleidžia Nidos knygų klubas, 1 Ladbroke Gardens, London, W. 11, Great Britain.

Po birželio įvykių vasara slinko aukštesniųjų kariuomenės viršininkus kilnojant. Kubiliūnas kalėjime, Jackus, porą savaitių pasiūvaitęs štabe, susirgo. Vieną rytą, besikeliant į lovos, jį ištiko paralyžius: nustojo kalbos, atminties, sutriko kūno judesiai. Jis paliko visai nedarbingas.

Taigi Vyriausiojo štabo viršininko vieta buvo laisva. Generalinio štabo valdybos viršininkas gen. Gerulaitis buvo paskirtas karo atstovu į Paryžių. Manęs perkiliojimai vis dar nepalietė, aš vis ėjau Administracijos valdybos viršininko pareigas. Kokius naujus paskyrimus vykdyti, nutardavo Prezidentas su Krašto apsaugos ministru. Man reikėdavo sutvarkyti formalumus: parengti paskyrimo aktus, įsakymus kariuomenei ir t. t. Tada ir Čaplikas buvo pakeltas į generolus ir paskirtas II-os divizijos vadu, vadinasi, automatiškai ir Kauno įgulos viršininku. Generalas Adamkavičius perkeltas į Šiaulius III-os divizijos vadu, gen. štabo plk. Valušis — husarų pulko vadu, gen. štabo plk. lt. inž. Gustaitis — Aviacijos viršininku, plk. Tomas — 2-jo pėstininkų pulko vadu. Kas bus paskirtas Vyriausiojo štabo vir-

šininku — niekas nežinojo. Ministras sakė, kad jį pasirinks pats Prezidentas.

Rugpjūčio mėn. buvo rengiamas iškilmingas Respublikos Prezidento 60 m. amžiaus sukakties minėjimas. Ta proga Zaliajam kalne buvo surengtas didelis kariuomenės paradas. Paradui vadovavo gen. Čaplikas, o man reikėjo ministrai Šniukštą iš kariuomenės štabo rulydėti į parado aikštę ir į svečių estradą. Kai Prezidentas, ministro lydimas, sveikinosi su išrikiuotomis kariuomenės dalimis, tai Prezidento adjutantas gen. štabo plk. lt. Zukaitis pasiūkė mane prie ponios Prezidentienės, ir tada ji paklausė mane: „Tai kada gi mūsų Staselis atvažiuos?“ Buvo aišku, kad naujuoju Vyriausiojo štabo viršininku bus įsenai į plk. lt. laipsnį pakeltas III-čios divizijos štabo viršininkas Raštikis. Tikrai po savaitės Raštikis buvo paskirtas Generalinio štabo valdybos viršininku ir po trumpo laiko Vyriausiojo štabo viršininku. vadinasi, Kubiliūno įpėdiniu.

Priežastį, kodėl Prezidentas, aplenkdamas kelis generolus ir daugelį vyresnio laipsnio karininkų, naujuoju kariuomenės viršininku pasirinko savo artimą giminaitį, visi žinojo, ir didelio nepasitenkinimo iš vyresniųjų karininkų pusės neteko girdėti.

MINISTRŲ TARYBOJE

Dekanas Mironas antrąją Ministrų tarybą sudarė 1938 m. gruodžio 5 d. Į ją įėjo: J. Urbšys — užsienio reikalams, J. Gudauskis — teisingumo, S. Leonas — vidaus, J. Indriūšis — finansų, J. Skaisgirys — žemės ūkio, J. Tonkūnas — švietimo, K. Germanas — susisiekimo ir aš — krašto apsaugos.

Sekantį dieną visi susirinkom prezidentūros didžiojoje salėje. Atėjo Respublikos Prezidentas Smetona. Mironas pasakė trumpą kalbą ir pristatė visus ministrus. Po to visi davėm priešaišką. Po priešaiškos Prezidentas visus mus pasveikino. paspausdamas kiekvienam ranką. Toks buvo oficialus ir labai kuklus įvadas į kasdieninio darbo rutiną.

Sunkiausias bandymas man dar buvo priešakyje — tai perėmimas pareigų iš buvusio ministro Raštikio. Varžiausi nueiti į štabą, jaučiausi lyg nesaavam kailyje ir gailėjau palikti Karo mokyklą. Bet nieko nepadarysi — reikėjo. Po trijų dienų Karo mokyklą perdaviau pulkininkui Skučui ir ta pat die-

ną perėmiau naujas pareigas. Dienoms slenkant, apsipratau. Tiesioginiam Krašto apsaugos ministerijos darbe ypatingų staigmenų nebuvo. Darbas ėjo nusistovėjusia tvarka.

Būnant Karo mokyklos viršininku, Prezidentą tekdavo sutikti, pasikeisti vienu kitu žodžiu kartą į metus, kai, baigus mokslo metus, kariūnai ir aspirantai būdavo išleidžiami ir pakeliami į jaunesnio leitenanto laipsnį. Dabar gi Prezidentą tekdavo sutikti kartą ar daugiau į savaitę. Jis visuomet buvo paprastas, atidus ir geras.

Ilgainiui apsipratau ir su kitais anksčiau nepažįstamais Ministrų tarybos nariais. Nė vienas ypatingų įspūdžių nedarė. Nebuvo žinomesnio visuomenininko ar šiaip savo specialybėje pasižymėjusio asmens. Visi buvo tautinės srovės ar jai simpatizuoję, geri lietuviai, sąžiningi ir rūpestingai valdininkai. Tik paties pirmininko Mirono asmuo labiau imponavo. Jis buvo ir amžiumi vyresnis, žinomas veikėjas, Nepriklausomybės akto signataras, labai jautraus būdo žmogus. Tarybos posėdžiams gražiai pirmininkavo. Bet gražiausias jo veiklos bruožas buvo tas, kad jis mokėjo aukšto valstybės pareigūno ir dvasiško pareigas suderinti.

Krašto apsaugos ministro darbas nėra įdomus. Ryšiai su kariuomenės dalimis, jei visai ir nenutrūksta, tai vis tiek žymiai susilpnėja. Ten kariuomenės vado darbo sritis. Palieka darbas kabinete: priimti kariuomenės viršininkus, išklausti jų pranešimus, susipažinti su kitų ministerijų įneštais į ministrų tarybą įstatymų projektais, priimtinėti interesantus. Bet labiausiai vargina Ministrų tarybos posėdžiai: du ar tris kartus į savaitę iki vėlyvos nakties. O iš ryto ateiti pavėluotai į darbą, rodos, nepatogu.

Kodėl posėdžiai taip užsitęsdavo ir vargindavo? Be įvairių įstatymų projektų, tarybai reikėdavo aptarti ir spręsti daugybę įvairiausių klausimų. O įstatymų projektus svarstant, užuot aptarus tik paviršius principus, buvo paskastama smulkmenose. Ir vis tiek, kiek mes bepraktikuodavome, joks įstatymo projektas ar nutarimas neišvysdavo dienos šviesos be žymių tarybos generalinio sekretoriaus Mašalaičio pataisų.

Šios Ministrų tarybos darbo sąlygos buvo labai nedėkingos. Hitlerio įsigalėjimas Vokietijoje ir ginkluotas švaistymasis Europoje, lyg potvynio banga, pasiekdavo ne vien Klaipėdos kraštą, bet ir visą Lie-

tuvą.

Klaipėdos krašto vokietininkai, ypač jaunimas, kėlė riaušes, maištavo. Ir Lietuvoje, ypač Kaune, nors ir negausus, vokiečių jaunimas susispietė į Hitlerio jaunimo organizaciją, kurios uniformuoti nariai pasidarė tokie įžūlus, tokie apklėpus, kad šventadieniais nevengdavo užsiminėti karine mankšta ir Jėšios pakrantėse atlikinėti šaudymo pratimus. Ir pats Reichas darė viską, kad tik Lietuvai politškai ir ekonomiškai pakenktų.

Kaip visada ir visur, kai valstybė atsiduria sunkesnėje būklėje, sustiprėja opozicija prieš režimą ir vyriausybę. Taip tada buvo ir mūsų padangėje.

Politinės partijos, kurios buvo uždarytos, savo veiklą sustiprino ir visas negeroves, ar jos priklausė nuo režimo ar ne, vertė Tautininkų partijai, režimui ir Prezidentui.

Taip 1938 m. Klaipėdoje susiorganizavo Aktyvų Sąjungą su dr. Pajauju, Šliesoraičiu, J. Štaupu priešakyje, kurie, pasinaudodami spaudos laisve Klaipėdos krašte, pradėjo leisti antirežiminį laikraštį „Žygis“, vėliau „Bendrąjį Žygį“.

Daugelį kartų Vidaus reikalų ministras įrodinėjo, kad tai daroma su vokiečių parama. Daugelį kartų ministras įspėjo Ministrų tarybą, kad mūsų šauliai ir Jaunlietuviai gali patys pradėti tvarkyti vokiečius. Ministras vis prašė nurodymų, kaip turi elgtis su policija. Ministrų taryba, kad neerzinti nepykintų vokiečių, visada ir sutartinai pasisakydavo už švelnesnį, nuolaidesnį elgesį. Taip, pavyzdžiui, dėl uniformuoto vokiečių jaunimo demonstracijų vis būdavo pavedama Užsienio reikalų ministrui Urbsiui pakalbėti su Vokietijos atstovu dr. Zechlinu, prašant, kad jis paveiktų vokiečių jaunimą ir kad liautųsi tos jų demonstracijos.

Kai dėl „Žygio“ ir „Bendrojo Žygio“, tai nors pats laikraštelis buvo draudžiamas platinai Lietuvoje, bet Ministrų taryba nė viena kartą nėra pasakiusi, kad „Žygio“ leidėjai ir platintojai būtų suimtinėjami ir baudžiami. Tokie posėdžiai ir tokie ar panašūs klausimai, o jų buvo daug, visus labai išvargindavo ir išnervindavo. Pats Mironas ne kartą nusi-skundė esąs išvargęs.

Hitlerių užgrobus Austriją ir Čekoslovakiją, visa Lietuva apėmė baimės ir nesaugumo jausmas. Visi buvo įsitikinę, kad tas baubas greitai pasieks ir Lietuvą.

LIETUVIŲ TELEVIZIJOS pusmetinis susirinkimas, įvykęs vasario 22 d., Jaunimo centre, buvo labai rimtas ir našus. Be kitų buvo rimtai išklaustas revizijos kom. pirm. Šlajaus pranešimas, kur paaiškėjo, kad liet. televizija turi virš 1900 dol. dar skolos, bet pati programa jau be didesnio nuostolio verčiasi. Pirmas valdybos pasiūlytas LT V statutas, pagal kurį, nuo šio laiko visa LTV yra visuomeninė organizacija ir visas turas jai priklauso. Susirinkimo buvo kiek pataisytas. Taip pat priimtas ir patiekta šių metų samata, kurio siekia 27 tūks. dolerių. Š. m. gegužės mėn. 31 d. įvyks 4 metų veiklos sukaktuvinis banketas.

LIETUVOS VYČIAI - Illinois Indiana apskritis surengė kovo mėn. 1 d. labai gražią ir išpūdingą šv. Kazimiero šventę. Įvyko šv. Marijos Gimimo par. bažnyčioje pamaldos ir salėje iškilmingas paminėjimas kur dalyvavo keli šimtai žmonių. Matėsi daug žymių veikėjų: Lietuvių Radio prog. ved. inž. Rudis, kan. į kong. K. Oksas, dr. Kriaučeliūnas, LB atstovas p. J. Jasaitis, daug vyčių iš visų kuopų. Specialiai buvo pagerbti veikliausi vyčiai: 112 kuopos pirm. A. Zakara ir Loreta Macekonis, "Trumpf" redaktorė. Liet. Vyčių apskr. pirm. yra solistas Al. Brazis.

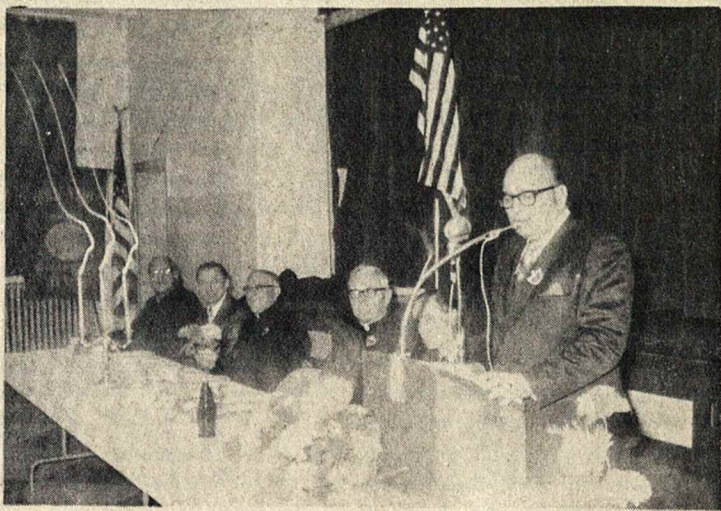
KUN. BARAS, buvęs ilgąmetis "Draugo" redaktorius, skaitė paskaitą apie sapdą. Jis tarp kitko pažymėjo, kad Amerikoje yra 127 lietuviškos parapijos ir jas išlaikyti gali lietuviškomis tik patys žmonės. Ką reikia daryti, kad klebonai lietuviai nėra kaip airiai, kurie yra didžiausi nacionalistai, o lietuviai už lietuvių mažai kur suka galvą, kad ją palaikyti. Ir spauda su mūsų karta išmirs, nes jaunimas jau nebeskaito ir nesidomi dabartiniais laikraščiais. LB turi imtis griežtesnių darbo irankių dėl nutautėjimo sustabdymo, politika tegu rūpinasi Altas ir Vliskas.

Dainavos choro dirigentas Petras Armonas akompanuoja Marijos Mokyklos mergaičių grupei LTV programoj.

PASKUTINIŲ METŲ Chicagoje įsisteigė dar du nauji klubai: Dzukų ir Venecueloj gyvenusių lietuvių. Chicagoje jų klubų, draugijų, organizaci-

jų vienetų jau taip pilna, tačiau jei kiti pamažu miršta, tai naujieji įsisteigę ryžtasi gyventi. Tokius klubus žmonės palaiko, o nežinia kodėl LB skyrė visur merdį?

Lietuvos Vyčių sventes atidarymo metu, kalba J. Evans Gimimo parapijos salėje. Nuotrauka B. Brazdžionio.

LONDON, ONT.

Londono skautų rengiama Kaziuko mugė praėjo malonoje nuotaikoje. Jau artėja Velykų šventės. "Baltijos" ansamblis sveikina visus su Kristaus prisikėlimo švente ir dėkoja visiems geradariams ir "Baltijos" globėjams. Šiandieną "Baltija" grožisi ne tik lietuviais, bet ir daugeliu ne lietuvių. "Baltijos" menas ir pavyzdingas jaunimas yra gerai žinomas čia Londone. Tas klysta, kuris galvoja, kad šnekomis galima jaunimui padėti. Parodykime jiems savo širdį.

Tu čia tuojaus po Velykų, tai yra, balandžio mėn. 4 d., 8 val.

vakare, "Baltija" rengia gražius pavasario šokių. Šokiai įvyks puikioje Centennial salėje. Jaunimas įdėjo daug darbo dėl šių šokių parengimo ir žada dar daugiau įdėti. Gros puikus, visiems žinomas, orkestras. Tas pats orkestras gros ir mūsų tautiniais šokių programos metu. Programoje bus naujų šokių ir naujų dainų. Naujų parengtų šokių savitavumas neapvils nei vieno. Delhi jaunimo choras dainuos kartu su "Baltija".

Visi yra nuoširdžiai kviečiami į šį pasilinksminimą. Linkėdami jaunimui gražios ateities pasigrožėkite jų atsiekimais ir pagerbkime jų darbą savo atsilankymu. B. A.

Taupyk ir skolinkis

PIRMUTINIAME IR DIDŽIAUSIAME TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

Kapitalas virš trijų su puse milijonų dolerių

MOKA
5½% už depositus
6% už sėrus (numatoma)
7% už 1 m. term. dep.
7¾% už 2 m. term. dep.

IMA

8% už mortgicijus

8% už asm. paskolas

ASM. PASKOLAS duodame iki \$5.000 ir MORTGICIŲ pagal valdžios nustatytą normą -- 66% ikainuoto turto. VISŲ NARIŲ GYVYBĖ apdrausta santaupų dydyje, bet ne daugiau \$2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$5.000.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p. p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p. p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).

BUSTINE: Lietuvių Namai --- 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario. Telefonas LE 2-8723

PASIKALBĖJIMAS TRAUKINYJE

Reportažas iš Toronto

Ilgiau nebuvo mieste ir vėl naudojantis požeminiu, pasijaučia patogiai šios greito susisiekimo priemonės paskirtis. Iš vieno miesto galo į kitą, per keletą minučių ir visa tai 25 ct. Tik tie, ne visai patogūs raudoni vagonai Yonge linijoje, bet daug greitesni, geriau apšviesti, pilkieji traukiniai, kursuoją po Bloor gatvę.

Ir keleiviai atrodo tokie pat kaip anksčiau buvę: niūrūs, nieko nepasakantys veidai; vieni įsigilinę į laikraštį, kiti skaito knygą, o treči žvilgsniu bėginėja palubėje esančiais, įvairias prekes reklamuojančiais skelbimais. Negalima nepastebėti ir kai kurių vyresnių, jaunas mergiotes pamėgdžiojančių, mini apsiręgusių ponų ir jų aktyviai apnuogintų, mažų batukų iškraipytų kojų.

Tik čia, vagono gale, arčiau durų sėdi du, šviesiais veidais vyrai gyvai diskutuoja filmų pramonę. Jiedu kalbasi lietuviškai ir aptaria anglų sukamą filmą apie Stalino koncentracijos stovyklą.

Atsilapojusio palto savininkas pasakoja, kad filmo siužetas paimtas iš rusų rašytojo Solženitsyno knygos "Viena diena iš Ivano Denisovičiaus gyvenimo". Filma esanti sukurta Norvegijos šiaurėje, kur klimatas ir aplinka primenanti Sibiro tundras, kur temperatūra dažniausia esanti žemiau nulio,

kur galima turėti natūraliai apšarmuojusius ūsus ir ant barzdų kabančius ledo varveklis. Dėl vaizdingesnės koncentracijos stovyklos kalinių buities aktorai keletą dienų net pabadauja, o tuomet gavę sausos duonos gabalą, parodo įtikinamesnį alkį. Atsilapojusio palto savininkas toliau aiškina kaip vaidintojai ten nepatogiai gyvena, kaip saugodamiesi nuo šalčio, viniojasi kojas į laikraščio popierį, o kad nelūžtų (nuo šalčio) sukamas filmas, jie turi specialius aparatūros apšildymus. O jeigu temperatūra kartais pakyla aukščiau nulio, dėl nepakankamo efektyvumo, filmavimas laikinai sustabdomas.

Tvarkingai, sirenų, greta sėdintis vyras, tai girdėdamas reiškia savo pasitenkinimą dėl tokios žinios. Jam esą įdomu, kad pagaliau atsirado žmonės, kurie pavaizduos bolševikinį rojų Sibiro taigose.

Jis tik stebisi, kad tokio žygio ėmėsi ne amerikiečiai, bet angliškų filmų industrija. Jis visuomet daugiau simpatizavęs amerikiečiams, bet jie taip užsiėmę seksualinėm filmom, kad rimtesniems dalykams nebeturė laiko. Toliau kalbėdamas jis sako, kad ir mes lietuviai, neturėdami tam net sąlygų galime padaryti irgi nemažus dalykus. Tai sakdamas jis turįs omenyje Toronto verslininkų baigiamą ruošti filmą, kurį gamintojai arch. Petrulis ir dail. Valius kiek uždelsė. Tame verslininkų filme bus pavaizduotas Kanados lietuvių gyvenimas nuo pat užgimimo iki mirties. Ten bus parodyti mūsų verslininkai (kurie tą filmą finansavo), istaigos, organizacijos ir jaunimo veikla. Medžiagos Petrulis turįs surinkęs tiek daug, kad even-

tualiai busių net 3 filmos. Bet pradžia, šiuo metu, gamintojai esą pasižadėję už vienos kitos savaitės pasirodyti su pirmaisiais savo darbo vaisiais - spalvotai pavaizduotu Kanados lietuvių gyvenimu.

"Birbynė", Toronto jaunimo ansamblis, ruošiasi koncertams: balandžio 4 d. Montrealyje kartu su Montrealeo jaunimo ansambliu "Gintaru" ir balandžio 26 d. Toronte su Londono jaunimo ansambliu "Baltija".

A. a. Aleksandras Slanina, 57 m. amžiaus, mirė po 21 metų trukusios paralyžiaus ligos vasario 26 d. Queen Elizabeth ligoninėje. Velionis susirgo turėdamas 35 m. amžiaus, dirbdamas kasyklose Kanadoje.

Vienintelė, Kanados valdžioje registruota lietuviška natūralaus gydymo sveikatos klinika. Mediciniškas ir pooperacinis gydymas. Psichologinė terapija. Masažai. Elektronika, raudoni ir ultravioletiniai spinduliai. Terminė ir garų terapija. Fiziniai gydymieji judesiai, -- hydro terapija. Dr. B. Naujalis, R.M. Ps.D. N.Pt.R.N.A. Natūralaus gydymo specialistas. 460 Roncesvalles Ave, Toronto, Ont. LE 3-8008.

"NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS" naujiems skaitytojams prenumerata tik \$5.00 pirmiesiems metams *****

PRANESAMA APIE NAUJĄ GYDOMĄJĄ MEDŽIAGĄ sutraukiančią hemorojus

Tai yra ypatinga gydymoji medžiaga irodžiusi gali suimti hemorojus ir pataisyti sugadintus audinius.

Pagarbės tyrimų institutas atrado ne paprastą gydymą medžiaga, sugebanti suimti hemorojus be skausmo. Ji per keletas minutes sumažina niežėjimą ir nepatogumus bei pagreitina uždegimo pažeistų audinių gijimą.

Visais tyrimo atvejais sūnelėjant skausmams įvykdavo hemorojų susitraukimas.

Tačiau visu svarbiausia - rezultatai būdavo toki nuostabūs, kad pagerėjimas tęsdavosi daugelį mėnesių.

To buvo pasiekta naudojant gydymą medžiaga (Bio-Dyne), kuri greitai padeda užgyti pažeistoms celėms ir sukuria naujų audinių augimą.

Dabar Bio-Dyne galima gauti terpalo bei lazdelės formose "Preparation H" vardu. Prašykite visose vaistinėse. Pini-gai bus gražinti jei nebūsate patenkinti.

GREIČIAU... PIGIAU... GERIAU...

IR TIKRAI PADĖSITE SAVO ARTIMIESIEMS

UŽSAKYDAMI SIUNTINI PER

BALTIC STORES LTD

(Z. JURAS)

421 HACKNEY ROAD, LONDON, E.2. ENGLAND

Telephone: 01-739 8734

Šį rudenį siūlome 3 dovanų siuntinius sudarytus iš tokių dalykų, kas labiausiai reikalinga ir naudinga Lietuvoje.

RUDENINIS (1) 1969.

3 įdarai vilnones veliūro medžiagos vyriškam arba moteriškam paltui, 3½ įardo puikios kostimines angliškos vilnones medžiagos vyriškam arba moteriškam kostiumui, 2 įdarai crimplene medžiagos puikiai suklei, vyriškas arba moteriškas aukštos rūšies megztukas, išsiginiai nailono marškiniai arba bliuskute, 1 pora vyriškų arba moteriškų kojinių (vilnionių arba nailoninių), 20 geriausių rūšies cigarečių. Kaina \$100.

RUDENINIS (2) 1969.

Nailoninis itališkas vyriškas arba moteriškas lietaipaltis, 3½ įardo vilnones angliškos kostimines medžiagos, 2½ įardo vilnones moteriškai suklei medžiagos, 1 gelėta arba ornamentais vilnė skarelė, 1 vyriškas arba moteriškas megztukas, 1 kaklaraištis arba dėžė šokoladinių saldinių, 2 šilkinės arba nailoninės skarelės. Kaina \$100.

MAISTO SIUNTINYS 1969.

6 sv. geriausių kanadiškų miltų, ½ sv. arbatos, 1 sv. kavos, 2 sv. ryžių, ¼ sv. pipirų, ¼ sv. bakpos lapų, ½ sv. geriamo šokolado, 1 dėžutė nescafės, 2 sv. geriausių kiaušinių tauku, 1 dėžė šokoladinių saldinių. Kaina \$35.00.

• I kiekvieną rūbų siuntinį galima dėti šiuos labai naudingus ir pageidaujamus dalykus Lietuvoje: Nailoniniai lietaipaltiai \$11.00, geriausių rūšių vilnones skarelės \$5.00, nailoninės kojinės \$2.00, nailoniniai marškiniai \$9.00.

• Taip pat priimame užsakymus auto mašinoms, motociklams, dviračiams, televizijos aparatams, šaldytuvams ir t.t.

• Musu sąskaitos suteikia Jums teisę gauti mokesčių mokėjimo sumažinimą.

• Kiekvieno siuntinio pristatymas yra garantuotas.

...AŠ ESU KANADOS

PILIETIS

IS

PASIRINKIMO!"

"Aš neturėjau čia gimti, kad jausčiau pasididžiavinimą ir pasitenkinimą būti Kanados piliečiu."

"Nuo to laiko kai tapau savo pasirinkto krašto piliečiu, pajutau teisę pilnai dalyvauti kuriant ateitį šio didžio, laisvės ir galimybių krašto."

"Kanados vėliava yra ir mano vėliava, ir jaučiuosi pilnateisus į galimybes ir pareigas su visais kitais kuriems ji plevesuoja".

Ar jūs esate kvalifikuctas gauti Kanados pilietybės suteikiamas privilegijas ir atsakomybes? Apie tai sužinokite ir patikrinkite jums artimiausiame Kanados Pilietybės Teisme (Canadian Citizenship Court). Jie yra pasirošę jums padėti šiuose miestuose: Halifax, Moncton, Montreal, Ottawa, Sudbury, Toronto, Hamilton, St. Catharines, Kitchenet, London, Windsor, Winnipeg, Regina, Saskatoon, Calgary, Edmonton ir Vancouver. Taip pat galite rašyti: Registrar of Canadian Citizenship, Secretary of State Department, Ottawa.

GOVERNMENT OF CANADA ... KANADOS VYRIAUSYBĖ

Liepos ir rugpiūčio mėnesiai šeštadieniai uždaryti.

"GYVATARAS" prieš 20 metų - jo pirmieji žingsniai.

P. Misevičius N. Lietuvoje
irbo pienininko profesijoje.
ors jau pakankamai gražaus
mželio susilaukę, tačiau abu

„GYVATARAŠ“

- Šeimos prieauglio susilaukė V.A.Babeckai, o Sandra ir Lilija - sau broliuko.

K. B.

JIB Laboratorija, 2498 Daugall Ave., Windsor, Ont.

J. WISGARDISKY (WISE)

Įvairi industrinė, komercinė ir rezidencinė statyba. Duodame įvairius patarimus, įkainavimus, be jokio atlyginimo. Darbas atliekamas sąžiningai ir prieinama kaina. Tel. 366-6237.

1918 Frontenac Street, Montreal, P.Q.

Lietuvioms nūolaidā.

Savininkai: V. Sušinskas 389-0571 ir J. Zavys 365-3252

LAURENT DAIGNEAULT
Président

Plumbing & Heating kontraktorius

• Apkainas
366-0330

PORTRETAI · VEDYBOS · KRIKSTYNOS
SUKAKTUVES MAZAMECIAMS
IVAIRIOS PROGOS

1920 FRONTENAC ST. — MONTREAL, P.Q.

T. Laurinaitis

Tel. VI 4-9098

DÉMÉSIO !

- AEC siuntinių agentūra praneša lietuviams klientams, kad, nežiūrint bendro muitų pakėlimo, yra tokių prekių už kurias maitas sumažintos.
- Vilnonei medžiagai kostiumams, pavyzdžiui, maitas lieka tas pats: \$ 1.00 už jardą.
- Visi eilei prekių maitas pakeltas tik labai nežymiai.
- APC taip pat sumažino kainą nusiau (50%) dideliai kiekiui geres angliškos medžiagos.
- AEC priima automobilių užsakymus ir išrašo piniginius pažymėjimus (Money Certificates), už kuriuos jūsų aiminės gali pirkti Lietuvoje įvairius prekių dolerinėse kraituvėse.

"GINTARAS"

Kviečia Visus į Metinį - Jubiliejinį

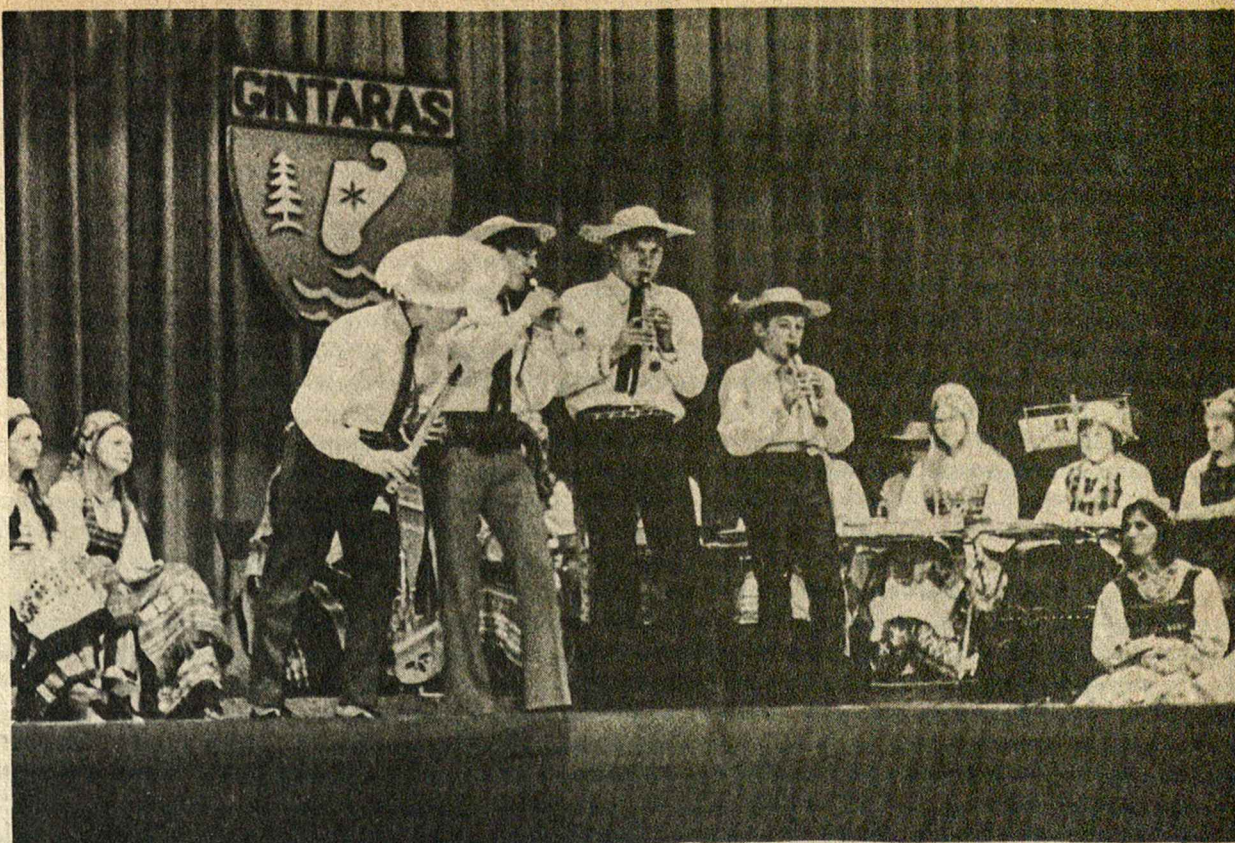
KONCERTĄ --- POBŪVĮ,
Dalyvaujant Toronto Jaunimo Sambūriui "BIRBYNEI".

Koncertas įvyks š.m. Balandžio mėn. 4 d. 7 val. vakaro VERDUN CATHOLIC HIGH SCHOOL
Naujoje ir Puikioje Auditorijoje 6100 Champlain Blvd. Verdun.

Po Koncerto Visiems Pobūvis Aušros Vartų Parapijos Salėje, kur bus Puiki Muzika ir Skanios
Vaišės.

Įėjimas į Koncertą ir Pobūvį \$3.00 Suaugusiems, \$1.50 - Jaunimui

Laukiame Jūsų! "GINTARAS"

"Gintaras" koncertuoja Vasario 16-os minėjime, Hamiltone.

NUOTRAUKA R. KUNNAPUU

LITAS

Montrealio Lietuvių Kredito Unija

IŠ EINAMŲJŲ SĄSKAITŲ
"LITO"

ČEKIAI VELTUI

"Litas" ne tik nieko neskaityti už
Tamstų išrašytus čekius iš einamųjų
sąskaitų, bet dar už jas moka 5%
palūkanų ir apmokėtus čekius kas
mėnesį grąžina paštu.

MOKĖKITE VISAS SAVO

SĄSKAITAS

"LITO" ČEKIAIS.

"LITO" METINIS SUSIRIN-
mas įvyko kovo mėn. 14 d. 4
val. Šv. Kazimiero parapijos
salėje. Visi pranešimai šiais
metais buvo daryti žodžiu, ta-
čiau didesnių diskusijų vistik
nesukėlė. Pirmininkas J. Ber-
notas padėjo pasitraukian-
čiam ilgamečiui revizijos ko-
misijos pirmininkui Juozui
Lukoševičiui už sąžiningą
darbą ir nuopelnus "Litui".

Vedėjas P. Rudinskas pranešė, kad pajamų sąmata per-
viršyta \$5,000, kapitalas pa-
augo \$195,000. Pajamų gauta
\$197,300, administracinių iš-
laidų turėta \$33,700, opera-
cinių /palūkanų už santaupas
ir narių sant. ir paskolų drau-
dimą/ \$73,800, bruto pelnas
\$84,800. Pelnas paskirstytas
sekančiai: 18% arba \$15,263.98
paskirta į "Lito" kapitalus,
\$63,016.41 išmokėta dividen-
dais /5.5%/ už šėrus ir liku-
tis perkeltas į nepaskirstytą
pelną, kurio bendra suma pa-
sidarė \$2,644.79. Iš tos su-
mos valdyba pasiūlė išskir-
tyti lietuviybės reikalams
\$2,050.

Kaip ir kasmet, lėšų lietu-
viybės reikalams paskirsty-
mas sukėlė daugiausiai kalbų
ir pasiūlymų. Vieni lietuviybės
reikalus nori remti, o kiti ne.
Pažymėtina, kad tie pasiūlyti
išskirstyti \$2,050, jeigu juos
išdalinti nariams ant jų 2.5
mil. santaupų, teduotų tik po 8

Income Tax

PRANAS TAUTKUS,
(buvęs mokytojas)

turi daug patirtimo užpildyti
visokius INCOME TAX blan-
kus. Kreiptis asmeniškai arba
skambinti tiksliai šiomis
dienomis ir valandomis:

Šeštadieniais nuo 1-- 5 v.PM
A. Matulio bute:
7686 Edward St., LaSalle.
Tel. 366-3805.

Sekmadieniais nuo 1-- 5 v.PM
Tony Laurinaitis Photo Studio,
1920 Frontenac St., Montreal.
Tel. 524-0209 arba 525-8971.

Taipgi jis užpildo visokius pensi-
jų ir emigracijos blankus.

ct. nuo kiekvieno santaupų
\$100.

Galutinėje sąskaitoje, po vi-
sų diskusijų buvo priimtas
valdybos pasiūlymas, būtent:
Montr. šeštad. mokyklai \$800,
Kanados Liet. Bendruomenės
"Baltijos" stovyklavietei \$200,
Kanados Lietuvių Fondui
\$100, "Neringos" Skaučių
Tuntui \$100, "Gelež. Vilko"
Skautų Tuntui \$100, Montr.
Moks. Ateitininkams \$100,
"Gintaro" Ansambliui \$100,
Marijos Nekalto Prasid. Se-
serims \$100, Nepriklausomai
Lietuvai \$200, Vasario 16 d.
Gimnazijai \$100, Tėviškės
Žiburiams \$50, KLB Švietimo
Skyriui \$50, Lituanus
Žurnalui \$50.00.

Sumanymų punkte buvo siū-
lyta padidinti dividendus už
šėrus /šiemet numatyta 6%/,
susirinkimus ruošti su šo-
kais, išsiuntinėti susirinkimo
protokolus nariams ir kt. Visi
tie pasiūlymai palikti valdy-
bos nuožūrai be diskusijų.

Pabaigai DLK Vytauto Klū-
bo valdybos narys K. Gudžiū-
nas pakvietė visus dalyvius iš
"Lito" vakarienes persikelti į
Klubo Juozapinių vakarienę su
šokiais, ką daugelis ir padarė.
Susirinkime dalyvavo 216
narių. Į Valdybą balsų daugu-
ma perrinktas Pr. Rudinskas,
naujai išrinktas A. Kličiūnas, į
Kredito Komisiją Ig. Petraus-
kas ir į Revizijos komisiją J.
Maskoliūnas. Pažymėtina, kad
A. Kličiūnas ir J. Maskoliūnas
atstovauja jaunąją kartą,
mokslus ėjusią jau čia Kana-
doje.

"Litas" duoda paskolas daug
palankesnėmis sąlygomis,
kaip bankai ir "Trust" kom-

panijos. Jei nori įsigyti namą,
pirkti mašiną ar likviduoti
paskolas kitur - kreipkis į
"Litą". Pr. Rudinskas

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJA

Did. savaitės pamaldų
tvarka: Didysis Ketvirtadienis
8 val. vak. Paskutinės Vaka-
rienės Mišios.

Didysis Penktadienis: dieną
12 val. Kryžiaus Keliai, 5 val.
p.p. Kristaus Kančios Mišios.
Didysis Šeštadienis: 6.30
val. vak. ugnies-vandens šven-
tinimas ir Velykų Vigilijos
Mišios.

Sekmadienį - Velykos: 6.30
val. ryte - Prisikėlimas. Ki-
tos mišios 10 ir 11 val. ryte.
● Klebonas kviečia visus pa-
rapijos jaunuolius, kurie mo-
ka groti gitara, prisijungti
prie jaunimo mišių praturti-
nimo.

● Balandžio mėn. 11 d., 7.30
val. vak. parapijos salėje įvyks
margučių vakarienė.

Tai bus paskutinis parapi-
jos rengimas, prieš vasaros
pradžią. Vakarienė žada būti
turtinga ir įvairi. Turėsime
gerą šokių orkestrą iš 5 as-
menų, kurie groš nuo 8 val.
vak. iki 1 val. ryto. Vakarienės
metu bus premijuojami mar-
gučiai ir patys 3 gražiausi
gaus dovanas. Nepamirškite
jų atsinešti.

Klebonas ir parap. k-tas,
nors ir nedrąsiai, bet vėl pra-
šo visų gerasirdžių parapijie-
čių, paaukoti marg. vakarienės
loterijai - dovanų. Vakarienės
metu loterija yra patis pagrū-
dinis ir didžiausias pajamų
šaltinis. Aukotojų pavardės
bus skelbiamos vakarienės
metu. Suvalkiets

DR. A. S. POPIERAITIS

B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., F.R.C.S. (c).

CHIRURGINĖ PRAKTIKA

KREIPTIS Tel. 931-3275

SEAFORTH MEDICAL BUILDING

3550 Cote Des Neiges Rd., Suite 720.

Dr. E. ANDRUKAITIS

832 St. Joseph Blvd. E.
(kampos St. André).
TEL. 522-7236.

Dr. J. MALIŠKA

Dantų gydytojas

1440 St. CATHERINE Street W.,
Room 600
Tel: 866-8235, namu 488-8528.

DR. A. O. JAUGELIENĖ

Dantų gydytoja

1410 Guy St. pirmas aukštas
11-12 kambarys.
Tel. 932-6662; namų 737-9681.

Dr. V. GIRIUNIENĖ

Dantų gydytoja

5330 L'Assomption Blvd.
Tel. 255-3535.

ADVOKATAS

Suite 205

J.P. Miller, B.A., B.C.L.

168 Notre Dame St. E.
Tel: 866-2063; 866-2064.

NOTARAS

Sun Life Building
Suite 2001
Tel. 866-1359

JUOZAS GRAŽYS

KAILIŲ SIUVĖJAS

• Siuvu ir parduodu
• Taisau ir remeliuoju
• Vasaros laike saugojimas
(Storage)

6396 Bannantyne Ave. Verdun, Montreal

Tel. 767-6183.

"GINTARO" METINIO

KONCERTO BELAUKIANT

Šių metų balandžio mėn. 4
d. 7 val. vak. "Gintaras" ruo-
šia metinį - jubiliejinį koncer-
tą dalyvaujant Toronto "Bir-
bynei". Gintaras pasirodys su
naujai papildyta dainų, šokių
ir muzikos programa, kurių
dar negirdėjome.

Koncertas bus Verdun Cath-
olic High School gražioje ir
erdvioje auditorijoje, 6100
Champlain Blvd., Verdun, ne-
toli mūsų Aušros Vartų baž-
nyčios. Susisiekimas labai pa-
togas. Daug vietos automobi-
lių pastatymui. Važiuojant iš
miesto autobusais, prie Atwa-
ter važiuoti autobusu Nr. 107
Bennantyne. Verdune, prie
Woodland, persėsti į autobusą
Nr. 112 - LaSalle ir ketvirta-
me sustojime išlipti prie
Browa Blvd. Paeiti iki Cham-
plain Blvd. /vienas blokas/.

Po koncerto vaišės ir šo-
kiai, su tuo pačiu bilietu Auš-
ros Vartų parapijos salėje.

Gintaras dirba labai daug,
rimtai ir įtemptai, matyti iš
joduotų koncertų metų bėgyje.
1. Montrealyje - /Motinos die-
nos minėjimas. 2. Vašingtone
3. Ottavoje. 4. Montrealyje,
/Mokyklos dvidešimtmečio
minėjimas/. 5. Montrealyje -
Meno muziejuje du koncertai.
6. Toronte /Birbynės met.

koncerte/. 7. Hamiltone /Va-
sario 16 minėjime/ ir 8. Mont-
realyje /Invalidų namuose/.

Kur tik Gintaras koncerta-
vo, visur susilaukė geriausių
atsiliepimų. Gintaras pasižy-
mi drausmingumu, tvarkingumu,
o ypač precizišku punk-
tualumu, taikytų kolonijų atsi-
lieptimais apie Gintarą.

Montrealis gali džiaugtis
turėdamas Gintarą, tai vie-
nintelis jaunimo ansamblis
visoje Š. Amerikoje.

Garbė Gintaro jaunimui.
Pagarba pasišventusiam va-
dovui Zigmui Lapinui ir jo
pagelbininkams Hildai Lapi-
nienei ir Inai Kličienei.

Sėkmės Jums. Lauksime
Jūsų koncerto. A.A.

● Skautų globėjo Šv. Kazimie-
ro šventė prasidėjo pamaldos-
mis Šv. Kazimiero parapijos
bažnyčioje. Tuntų sueigos me-
tu R. Staškevičius, L. Staške-
vičius ir J. Jonelis davė vil-
kiuko įžodį. Po sueigos įvyko
paikūs tėvų suruošti pusry-
čiai. Vyčių metinės sueigos
metu R. Otto buvo išrinktas
būrelio vadu. Tėvai pasinau-
dodami progą sudarė naują
tėvų komitetą susidedantį iš
p. Makauskienės, S. Skučienės,
M. Murauskienės, A. Jonelio,
Br. Staškevičiaus ir Z. Va-
linsko. Valio Montrealio skau-
tai vėl sujudo!

● Lituanistinėje mokykloje pamo-
kų nebus Did. Šeštadienį.

● Prieš kiek laiko Toronte mirė
Julija Pilkauskienė, montrealie-
čių Prano ir Antano Tautkų sesu-
tė. Velionė paliko 2 sūnus: kun.
Joną Šv. Onos parapijoje ir po-
lijos tarnautoją Robertą Toronte.

London

MFG. CO. LTD.,
PLACE CREMAZIE, 140 CREMAZIE BLVD. WEST,
MONTREAL 351, QUE.

Išnuomodamos suknelės su defek-
tais, medžiagos ir medžiagų atlai-
kai. Viskas atpigintomis kainomis.
Prašome kreiptis ketvirtadieniais
ir penktadieniais nuo 12 val. pietų
iki 1 val. ir šeštadieniais nuo 10
ryto iki 12 val. (6-tas aukštas).

D E M E S I O !

Išnuomuoja kambariai Lac Silver
St. Donat, P. Q. Asmeniui \$25.00
(be maitos). Galima naudotis viri-
mo pečiūmi ir šaldytuvu. Maistas
iš krautuvės (grocery) pristatomas
2 kartus savaiteje. Privaziavimui
kelias asfaltuotas.
Teirautis 365-8619.

PARDUODAMA pusiau komercinė
nuosavybė Beyries & 65th Ave
LaSalle.

Name yra kirpykla, sukuotojos sa-
lionas ir gyvenamos patalpos. Cen-
tralinis apšildymas, karštas vanduo.
Pajamos \$3900 metams. Kaina \$22,
500. Mortgage- paskola \$13,500 po
7% iki 1983 metų.

Tel. 366-4788, po 5 val. vakaro.

APSIDRAUSK!

ADAMONIS INSURANCE AGENCY, INC.

GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ
3907 A Rosemount Blvd.

TEL: Off.: 722-3545; Res. 256-5355
S-tos "Lito" nr. 752D

P. ADAMONIS

Chartered Insurance Broker

Su teise dirbti Quebec'o ir Ontario
PROVINCIOSE

Sekr. M. Arlauskaitė, tel. 722-3986.

ADRESAS: 1465 De Seve Street

Montreal 205, Que.

TEL. 766-5827.

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

MOKA UŽ:

EINAMASIS S-tas 5.0%
ŠĖRUS (numatyta) 6.0%
TAUPOMASIS S-tas 6.5%
TERM.IND. 1 metams 7.25%
TERM.IND. 2 " 7.75%
TERM.IND. 3 " 8.00%
Nemokamas gyvybės draudimas
iki \$2,000 šėrų sumos.

DUODA PASKOLAS:

ASMENINES iš 9%
ČEKIŲ KREDITO iš 9%
NEKILN. TURTO iš 9%
Išskaitant gyvybės apdraudą
iki \$10,000.
JAU IŠDUOTOS PASKOLOS iki
termino lieka senomis palūkanomis
(pradedant 6.5%).

KASOS VALANDOS: 1465 De Seve St., sekma-
dieniais nuo 10:30 iki 12:30 val. Darbo dienomis -
nuo 10 iki 3 val. kasdien, išskyrus šeštadienį.
Vakara - trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7
iki 9 val.
3907 Rosemount Blvd., tel. 722-3545. Diena- penk-
tadieniais nuo 1 iki 6 val. Vakara - pirmadienio,
trečiadienio ir penktadienio nuo 7 iki 9 val.
Sėkmadieniais nedirbama vasara nuo birželio 15 d.
iki rugsėjo 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd. DRAUDIMO AGENTŪRA 727-3120

6695 - 35th Avenue, Montreal, 409,

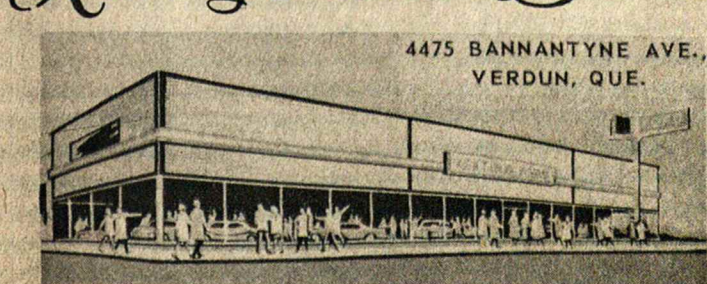
Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B. 727-3120

Arvydas RUDZEVIČIUS, A.I.B. NAMU: 271-5758

KOMERCINIO, PRIVATAUSTURTO, AUTOMOBILIŲ, ATSAKOMYBĖS, GYVYBĖS DRAUDIMAS

Keating FORD Sales Limited

TEL. 769-8831

USED CARS
1 year guarantee

Kreipkitės į
LEO GURECKAS
Sales Manager
Keating Ford Lietuvos atstovas
769-8831.

Tel: namų 366-2548

